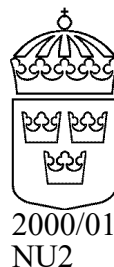

Näringsutskottets betänkande

2000/01:NU2

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Ärendet

I detta betänkande behandlas

dels proposition 2000/01:1 (budgetpropositionen) såvitt gäller utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling,

dels 68 motioner från allmänna motionstiden.

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker de av regeringen föreslagna anslagen och bemyndigandena för budgetåret 2001 inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling. Likaså tillstyrks förslaget angående användningen av anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder. Samtliga motioner som tar upp anslagsfrågor avstyrks av utskottet. Företrädarna i utskottet för Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet deltar inte i beslutet om anslag. De erinrar i särskilda yttranden om de budgetförslag som framlagts av respektive parti.

Flertalet av de i motionerna upptagna frågorna berör förhållanden som behandlas i Regionalpolitiska utredningens slutbetänkande (SOU 2000:87). Regeringen har aviserat att en regionalpolitisk proposition kommer att läggas fram för riksdagens behandling under senare hälften av år 2001. Med hänsyn till att den planerade propositionen kan förutses leda till en ingående sakbehandling av flertalet motionsfrågor avstår utskottet från att i detta sammanhang göra en detaljerad bedömning på dessa områden.

När det gäller den allmänna inriktningen av regionalpolitiken välkomnar ett enhälligt utskott att såväl mål och medel som helheten och delarna inom regionalpolitiken tas upp till omprövning. Utskottet anser vidare att förbättringar är önskvärda i fråga om försörjningen av riskkapital, särskilt i glesbygdsområden, och utgår från att det görs nödvändiga kompletteringar av beslutsunderlaget inför den planerade propositionen. Vidare menar utskottet att ytterligare ansträngningar bör göras för att kvinnor skall ha samma möjligheter som män inom regionalpolitiken.

En utskottsmajoritet (efter röstförklaring av mp-representanten) anser att regionalpolitikens inriktning inte nu bör undergå några förändringar av annat slag än de smärre justeringar som regeringens förslag innebär. I en reservation (m, kd, c, fp) anförs att regionalpolitiken bör kännetecknas av en genuin

förståelse för företagandets villkor samt av mer generella villkor och en decentralisering.

2000/01:NU2

Motionsyrkanden om att en del av vattenkraftsvinsterna skall återföras till de producerande regionerna avstyrks av utskottet. I en reservation (v, kd, c, mp) framhålls att en ny utredning bör tillsättas för att studera frågan om återförande av del av vattenkraftsvinsterna.

På övriga områden avstyrker ett enhälligt utskott motioner angående myndighetsfrågor, allmänna gles- och landsbygdsfrågor, skärgårdsfrågor, allmänna utlokaliseringsfrågor samt krav på åtgärder i län och regioner, i de flesta fallen med hänsyn till den aviserade regionalpolitiska propositionen.

Propositionen

I proposition 2000/01:1 föreslås under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 3 000 000 000 kronor under åren 2002–2008 (avsnitt 3.9.1).

2. Riksdagen godkänner regeringens förslag om användningen av anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder (avsnitt 3.9.1).

3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006, ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 3 400 000 000 kronor under åren 2002–2008 (avsnitt 3.9.8).

4. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2001, i fråga om ramanslaget 37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m., ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 700 000 000 kronor under åren 2002–2004 (avsnitt 4.1.1).

5. Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt uppställning i bilaga.

Motionerna

2000/01:Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

22. (delvis) Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt uppställningen i bilaga 2 i motionen.

2000/01:Ju724 av Tasso Stafilidis m.fl. (v, s, c, fp, mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utredning om HBT-personers situation i glesbygd.

2000/01:So448 av Birgitta Sellén (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skaffa fram nya arbetstillfällen till Sollefteå, som kompensation för försvarsnedläggningen.

2000/01:Ub280 av Patrik Norinder och Anne-Katrine Dunker (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om företagsklimatet i Gävleborgs län.

2000/01:T212 av Johnny Gylling m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avslå en statlig bredbandsattsning.

2000/01:T232 av Agneta Lundberg m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över konkurrenslagstiftningen så att den inte utgör ett hinder för en effektiv regionalpolitik.

2000/01:T620 av Viviann Gerdin och Marianne Andersson (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att statligt transportbidrag bör utgå när landtransporter från Norrland kombineras med Vänersjöfart.

2000/01:T643 av Sture Arnesson m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Norrlandsstöd bör utgå även för transporter från Norrland som omlastas till Vänersjöfart.

2000/01:MJ259 av Sven Bergström (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att underlätta samtransporter för småföretagen.

2000/01:N201 av Rolf Gunnarsson (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en aktivare företagspolitik.

2000/01:N221 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en utredning om situationen för homo- och bisexuella i landsbygd och glesbygd.

2000/01:N225 av Elver Jonsson och Runar Patriksson (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en samlad översyn av en rad samhällsfunktioner där statsmakten

har ett särskilt ansvar och som skulle kunna förbättra situationen vad beträffar urbaniseringen och att försvagning av landsbygdens service uppmärksammas.

2000/01:N234 av Gunilla Wahlén och Camilla Sköld Jansson (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsättandet av en arbetsgrupp för att följa upp och föreslå åtgärder om statsstödet användning i callcenterföretag.

2000/01:N239 av Lennart Daléus m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om form och tillgänglighet av grundläggande service.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utformandet av en medveten strategi och samarbete med det civila samhällets gemenskaper från staten och dess myndigheter.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny inriktning för regionalpolitiken syftande till att skapa utveckling och tillväxt i hela landet.

2000/01:N240 av Sven Bergström och Birgitta Sellén (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att ändra transportstödet för Norrlandshamnar utanför stödområdet.

2000/01:N246 av Per-Richard Molén och Olle Lindström (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om rätt för kommuner att få del av vinst på vattenkraft i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:N249 av Agne Hansson (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utlokalisering av statlig verksamhet till Kalmar län.

2000/01:N250 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsättandet av en utredning som skall komma med förslag om hur del av vattenkraftsvinsten via fonder skall användas för regional tillväxt.

2000/01:N256 av Bengt-Ola Rytter m.fl. (s, c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förutsättningarna för kompensatoriska åtgärder för Falun i Dalarna.

2000/01:N258 av Lena Ek och Agne Hansson (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Gotlands kommun bör erhålla extra medel till regionala utvecklingsinsatser.

2000/01:N261 av Lennart Daléus (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om tillgången till grundläggande service i Stockholms skärgård.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen vad som i motionen anförs om att varutransporter i skärgården kostnadsmässigt bör likställas med liknande transporter på fastlandet.

2000/01:N263 av Helena Bargholtz (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statlig verksamhet på Gotland.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om användningen av regionalpolitiska medel för en kultursatsning på Gotland.

2000/01:N264 av Per Erik Granström m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att förhindra arbetskraftsbrist i Dalarna.

2000/01:N268 av Yvonne Ångström m.fl. (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ”den djupa regionalpolitiken”.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ett underifrånperspektiv skall genomsyra regionalpolitiken.

13. Riksdagen beslutar att den grundläggande samhällsservicen tryggas i lag.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan för lokal utveckling och tryggad grundservice.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statliga myndigheters lokalisering.

26. Riksdagen beslutar att inrätta en glesbygdsombudsman.

27. Riksdagen anvisar med ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt tabell i motionen.

2000/01:N270 av Erling Wälivaara och Gunilla Tjernberg (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en sänkning av arbetsgivaravgiften skyndsamt bör utredas.

2000/01:N271 av Erling Wälivaara och Jan Erik Ågren (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att frågan om återbäring av en del av vattenkraftsvinsterna till de län där vattenkraften produceras utreds.

2000/01:N272 av Camilla Sköld Jansson och Gunilla Wahlén (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att transportbidraget även skall omfatta transporter mot hamnar i Norge.

2000/01:N278 av Helena Höij m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fortsätta att utveckla Stockholm som ett nav i den nya ekonomin.

2000/01:N283 av Olle Lindström m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny regionalpolitik.

2000/01:N287 av Hans Stenberg m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om omlokalisering av statlig verksamhet.

2000/01:N289 av Erik Arthur Egervärn (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till utvidgning av transportbidraget till att omfatta transporter mot hamnar i Norge.

2000/01:N297 av Kenneth Johansson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om återförande av pengar från vattenkraftsproduktionen till kommuner och regioner där den produceras.

2000/01:N299 av Yvonne Ångström (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet till transportstöd för godstransport till närmaste hamn även i de fall då denna finns i Norge.

2000/01:N300 av Marina Pettersson (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utlokalisering av statliga verks IT-enheter till utflyttningsdrabbade glesbygdskommuner.

2000/01:N304 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om målet vid fördelningen av regionalpolitiska medel.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om vikten av utbildning och kunskapshöjande insatser med könsperspektiv riktade till aktörer inom regionalpolitiska och ekonomiska områden.

2000/01:N306 av Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en översyn för en mer aktiv lokaliseringspolitik för statlig verksamhet.

2000/01:N308 av Ulf Nilsson (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om hinder mot utveckling i Öresundsregionen.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om inrättandet av en Öresundsdelegation.

2000/01:N315 av Birgitta Sellén (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att satsa på trädesign i Västernorrlands län.

2000/01:N316 av Sven Bergström och Erik Arthur Egervärn (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om en geografisk differentiering av socialavgifterna/arbetsgivaravgifterna.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om ett flernivåsystem för socialavgifterna/arbetsgivaravgifterna efter norsk förebild.

2000/01:N318 av Rosita Runegrund och Sven Brus (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om en samlad politik för utveckling av de svenska skärgårdsområdena.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om samordningsansvaret för statlig verksamhet i skärgården.

2000/01:N319 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om behovet av en utredning om en modell för kompensation till glesbygdsboende.

2000/01:N321 av Carl-Erik Skårman m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om Stockholmsregionens förutsättningar och deras betydelse för landets framtid.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av ökade möjligheter för entreprenörer och egenföretagare att verka på nya samhällsområden.

2000/01:N325 av Runar Patriksson (fp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den ”djupa regionalpolitiken”.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokal mobilisering.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statens och kommunernas ansvar för kärnverksamhet i hela Sverige.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inrätta ett anslag i statsbudgeten för upphandling av grundläggande samhällsservice i regionalpolitiskt utsatta områden.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av samverkan för lokal utveckling.

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om inrättande av en glesbygdsombudsman.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en företagspolitik som syftar till fler jobb genom företag.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om statliga myndigheters lokalisering.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om turistsektorn.

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studiemedelsavskrivning i glesbygden.

2000/01:N326 av Ulf Björklund m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheter till lokal förvaltning.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om infrastrukturens betydelse för en levande landsbygd.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av bilen på landsbygden och nödvändigheten av att satsa på befintliga bränslealternativ, exempelvis etanolinblandning i bensinen.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behov av en samordningsfunktion vid länsbyggeråden.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grundservicepaket och lokala nav.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om riskkapitalförsörjning för utveckling av landsbygdsföretag.

2000/01:N327 av Sven Bergström m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återföra vattenkraftspengar till de områden som producerar vattenkraft.

2000/01:N332 av Harald Bergström m.fl. (kd) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regionalpolitikens utformning.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om infrastrukturens betydelse för regionalpolitikens funktion.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bilens betydelse.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om nedsättning av socialavgifterna med 8 procentenheter.

5. Riksdagen begär att regeringen låter en parlamentarisk utredning genomlysa kreditmarknadssituationen ur ett småföretagar- och glesbygdsperspektiv.

6. Riksdagen beslutar att för anslag 33:1 minska bemyndiganderamen med 412 000 000 kr, så att bemyndigandet att ingå ekonomiska förpliktelser gäller oförändrat 2 588 000 000 kr under åren 2000–2008.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ramanslag 33:1 och att bemyndiganderamen snarast bringas i balans.

8. Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 med ändring i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt tabell i motionen.

2000/01:N333 av Lena Ek och Rigmor Stenmark (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för att stärka lanthandeln.

2000/01:N338 av Lisbeth Staaf-Igelström m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en aktiv och kraftfull regionalpolitik för Värmlands utveckling.

2000/01:N339 av Carin Lundberg m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regionalpolitik.

2000/01:N342 av Carina Ohlsson m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regionalpolitiska satsningar i bl.a. Skaraborg.

2000/01:N347 av Agne Hansson (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regionalpolitiska åtgärder för ökad sysselsättning och utveckling i Kalmar län.

2000/01:N349 av Jan Björkman m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatta regionalpolitiska satsningar i Olofström.

2000/01:N352 av Kristina Zakrisson m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheterna för en god tillväxt i Norrbotten.

2000/01:N357 av Sven-Erik Österberg m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet och nödvändigheten av en kraftfull regionalpolitik.

2000/01:N359 av Hans Stenberg m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om transportbidrag.

2000/01:N361 av Per Westerberg m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 19 anslag 33:1 Regionalpolitiska åtgärder för budgetåret 2001 1 423 350 000 kr.

2. Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 19 anslag 33:9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner för budgetåret 2001 50 000 000 kr.

2000/01:N362 av Birgitta Sellén m.fl. (c, mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda förutsättningarna för en återföring av pengar från vattenkraftsproduktionen till kommuner och regioner där den produceras.

2000/01:N364 av Barbro Hietala Nordlund (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bensinpriset i glesbygd.

2000/01:N365 av Jarl Lander m.fl. (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över möjligheterna för pendling.

2000/01:N368 av Eskil Erlandsson m.fl. (c) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen anvisar med ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt tabell i motionen.

2000/01:N370 av Anders Ygeman (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att flytta statliga myndigheter till Stockholms förorter.

2000/01:N371 av Anders Ygeman (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om skapande av ett storstadsverk.

2000/01:N375 av Rune Berglund och Berit Andnor (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en ny regionalpolitisk myndighet.

2000/01:N379 av Berit Andnor och Rune Berglund (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om transportstödet omfattning av transporter till hamnar i Norge.

2000/01:N383 av Matz Hammarström m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om starkare styrning av statliga verk och tydligare direktiv för att statliga verk och bolag inte skall överge mindre orter och glesbygd.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vattenkraften.

30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökade satsningar på samverkan mellan privata och kommunala verksamheter för att rädda servicen i glesbygden.

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge regionens invånare ökad makt över de regionalpolitiska medlen.

2000/01:N385 av Bo Lundgren m.fl. (m) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en ny regionalpolitik.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skatternas betydelse för landsbygden.

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till samhälls service.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en levande skärgård.

2000/01:N389 av Ingegerd Saarinen m.fl. (mp) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ålägga varje kommun och län att undersöka hur material- och energibalansen ser ut i just deras område.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av en ny regionalpolitisk strategi i enlighet med de fyra punkterna i motionen.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att stimulera de kommuner som upprättar en hållbar strategi.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om behovet av fullskalemodeller.

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att påbörja utvecklingen i full skala med början i Sveriges glesbygdskommuner.

2000/01:N390 av Eva Arvidsson och Christina Pettersson (s) vari föreslås att riksdagen fattar följande beslut:

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skärgårdens villkor ur ett regionalpolitiskt perspektiv.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behov av samlad samhällelig service i skärgården.

Utskottet

Inledning

Sedan den 1 oktober 1998 är det näringsutskottet som bereder ärenden om regionalpolitik och anslag inom utgiftsområde 19 tillika med de tidigare uppgifterna inom näringspolitik och energipolitik. Regional näringspolitik, inklusive frågor om regionala tillväxtavtal, redovisas i budgetpropositionens bilaga om näringsliv (utgiftsområde 24) och tas upp i samband med näringspolitiken i utskottets betänkande 2000/01:NU1.

Riksdagen fattade den 22 november 2000 beslut om fördelningen av utgifterna för budgetåret 2001 på utgiftsområden på basis av finansutskottets förslag (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:FiU1). Genom beslutet är ramarna för statsbudgetens utgiftsområden fastlagda.

I detta betänkande behandlas frågor med anknytning till budgeten och – till skillnad från motsvarande betänkande föregående år – andra regionalpolitiska frågor. Flertalet av de här aktuella motionsfrågorna tar upp förhållanden som berörs i Regionalpolitiska utredningens slutbetänkande (SOU 2000:87), vilket nyligen redovisats (se nedan). Regeringen har aviserat att en regionalpolitisk proposition kommer att läggas fram för riksdagens behandling under senare hälften av år 2001. Den planerade propositionen kan förutses leda till en ingående sakbehandling av många av de frågor som nu är aktuella. Mot denna bakgrund är motionsbehandlingen i detta betänkande något översiktlig.

Regionalpolitiska frågor med anknytning till Europeiska unionen (EU) kommer att behandlas i anslutning till utskottets beredning av regeringens årliga skrivelse med berättelse om verksamheten i EU.

Betänkandet disponeras enligt följande. Efter en redogörelse för vissa resultatuppföljningsfrågor följer en redovisning av den regionalpolitiska utredningens slutbetänkande. Därefter tar utskottet kortfattat upp den allmänna inriktningen av regionalpolitiken, frågan om återföring av del av vattenkraftsvinsterna till berörda regioner, myndighetsfrågor och allmänna gles- och landsbygdfrågor inklusive skärgårdsfrågor. Vidare går utskottet in på utlokaliseringsfrågor samt på krav rörande åtgärder i län och regioner. Slutligen behandlas anslagen inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling.

Regeringens resultatredovisning

Målen för regionalpolitiken (prop. s. 15) är att den skall skapa förutsättningar för hållbar ekonomisk tillväxt, rättvisa och valfrihet så att likvärdiga levnadsvillkor skapas för medborgarna i hela riket. Med regionalpolitiska åtgärder menas dels åtgärder inom politikområdet Regionalpolitik, dels åtgärder inom andra politikområden, som vidtas i övervägande regionalpolitiskt syfte. Förutom dessa regionalpolitiska åtgärder vidtas inom andra politikområden en mängd åtgärder i regionalpolitiskt prioriterade områden som sammantaget är av stor betydelse för den regionalpolitiska utvecklingen och därmed bidrar till att uppnå de regionalpolitiska målen. Åtgärder av stor betydelse återfinns främst inom politikområdena IT, tele och post, Landsbygdspolitik, Näringspolitik, Transportpolitik och Utbildningspolitik. En annan viktig åtgärd är det statliga bidrags- och utjämningsystemet i kommunsektorn. Syftet med regionalpolitiken är dels att främja utvecklingen i främst regionalpolitiskt prioriterade områden, dvs. de nationella stödområdena A och B samt områden för EG:s strukturfondsmål 1 och 2, dels att främja utvecklingen i gles- och landsbygdsområden i hela landet.

Målet för vad som brukar benämnas den "lilla" regionalpolitiken, dvs. politikområdet Regionalpolitik inom utgiftsområde 19, är att verksamheten främst skall underlätta för näringslivet i regionalpolitiskt prioriterade områden att utvecklas så att den bidrar till att uppfylla målen för regionalpolitiken.

De nuvarande målen är enligt vad som står i propositionen mycket allmänt hållna, och det är svårt att bedöma om de uppfyllts. Den regionalpolitiska utredningen har därför haft i uppdrag (dir. 1999:2) att bl.a. lämna förslag till övergripande mål och delmål inom viktiga politikområden för den framtida regionalpolitiken. Direktiven har också tagit upp behovet av att kunna mäta effekterna av politiken med hänsyn till målen. Utredningens slutbetänkande redovisas ingående i det följande.

Mot bakgrund av det översynsarbete av mål och verksamhetsstrukturer som pågår inom Regeringskansliet har budgetstrukturen i propositionen förändrats i förhållande till tidigare år. Det tydligaste resultatet av översynen är den indelning i politikområden som har gjorts inom ramen för rådande utgiftsområden. Syftet är att få bättre möjligheter till mät- och uppföljningsbara mål, så att det blir meningsfullt att ställa dessa i relation till utgifterna.

Totalt indelas den statliga verksamheten i 47 politikområden. För varje politikområde fastställs ett eller flera mål. Enligt regeringens bedömning är det dock först i nästa steg, när mål skall formuleras för verksamhetsområden

inom respektive politikområde, som det blir möjligt att mer fullständigt tillgodose behovet av tydliga och uppföljningsbara mål. En annan förändring i budgetstrukturen, vilken sammanhänger med de 47 nya politikområdena, är att anslagen fått nummer som anknyter till det aktuella politikområdet.

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling omfattar i denna proposition politikområdet Regionalpolitik samt ett anslag från politikområdet IT, tele och post.

I budgetpropositionen lämnas en resultatbedömning (s. 26) för i första hand år 1999. I detta avsnitt redovisas beviljade medel för selektiva regionalpolitiska företagsstöd och den regionala projektverksamheten samt – beträffande de generella stöden – utbetalda medel år 1999.

Totalt har ca 1 710 miljoner kronor beviljats för selektiva regionalpolitiska företagsstöd, projektverksamhet och medfinansiering av strukturfondsprogram. Selektiva regionalpolitiska stöd om totalt ca 930 miljoner kronor (exklusive stöd till kommersiell service och såddfinansiering) i samband med investeringar beräknas enligt Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK) bidra till drygt 7 200 nya arbetstillfällen inom främst de regionalpolitiskt prioriterade regionerna. Genomsnittlig subvention per arbetstillfälle uppgår till ca 125 000 kr.

Cirka 700 miljoner kronor har betalats ut som driftstöd i form av generella stöd (nedsatta socialavgifter och transportbidrag). Enligt regeringens bedömning har driftstöden bidragit till att upprätthålla sysselsättningen och haft kompenserande effekter för merkostnader på grund av det geografiska läget.

I propositionen redovisas vidare beviljat stöd av länsstyrelserna, regionala självstyrelseorgan, NUTEK och regeringen under år 1999, fördelat på län. Länsstyrelserna, självstyrelseorganen och Glesbygdsverket har enligt regeringens bedömning uppfyllt målen för verksamheten.

Regeringens bedömning är att de inledningsvis nämnda målen, i den mån de i realiteten är uppföljningsbara, har blivit uppfyllda. Vidare anför regeringen att den regionalpolitiska utredningens arbete säkerligen kommer att vara ett viktigt beslutsunderlag vid utformningen av den framtida regionalpolitiken.

Riksrevisionsverket (RRV) har lämnat en revisionsrapport om NUTEK:s rutiner för hantering av stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. RRV menar att strukturfondsarbetet inte är prioriterat inom NUTEK. Enligt regeringens bedömning prioriterar dock NUTEK strukturfondsarbetet.

Med hänsyn till den förestående omprövningen av regionalpolitikens mål och medel går utskottet inte vidare in på resultatredovisningen för år 1999.

Regionalpolitiska utredningens slutbetänkande

Inledning

Den regionalpolitiska utredningen (ordförande: professor Sture Öberg) fick våren 1999 direktiv att se över och föreslå förändringar i den lilla och stora regionalpolitiken (dir. 1999:2). I september 2000 presenterades utredningens slutbetänkande (SOU 2000:87). Såväl reservationer som särskilda yttranden avlämnades; i viss utsträckning redovisas reservationerna i slutet av detta

avsnitt. Betänkandet har av Näringsdepartementet skickats ut på remiss till närmare 200 olika organ, som kan lämna eventuella synpunkter fram till den 15 januari 2001. En proposition planeras till senare hälften av år 2001.

Nedan följer en summarisk sammanfattning av utredningens resultat och sätt att resonera.

Målstruktur och analys

Utredningen har bl.a. utgått från behovet att tydligare beskriva regionalpolitikens syfte i förhållande till övriga politikområden och från behovet att klargöra regionalpolitikens geografiska gränser. Den har därvid kommit fram till dels att den nuvarande särskilda regionalpolitiken bör avvecklas och integreras i övriga politikområden, dels att den nuvarande geografiska koncentrationen till vissa regionalpolitiskt utsatta områden bör ersättas av en politik för hela landet.

Två mål kan urskiljas för regionalpolitiken: dels åtgärder som syftar till att skapa förutsättningar för tillväxt i alla regioner, dels åtgärder för att åstadkomma en rimlig fördelning av välståndet mellan olika regioner. För att uppfylla dessa mål föreslår utredningen att man utgår från tre typer av politiska åtgärder:

- regional strukturpolitik,
- regional stimulanspolitik,
- regional välfärdspolitik.

Regional tillväxtpolitik är ett övergripande begrepp, som inrymmer både den regionala strukturpolitiken och den regionala stimulanspolitiken. Regional strukturpolitik exemplifieras som regional anpassning av infrastruktur med betydelse för såväl välfärds- som tillväxtpolitiska mål. En regional stimulanspolitik är mer process- och projektinriktad och är inte låst av långsamma beslutsprocesser. Med regional välfärdspolitik menar utredningen den politik som skall garantera alla medborgare grundläggande välfärd och rimlig tillgång till samhällsservice, oaktat tillväxtförutsättningarna.

Den regionala befolkningsutvecklingen har undersökts av utredningen som kommit fram till att befolkningsutvecklingen är resultatet av olika faktorer, där flyttningar mellan olika regioner spelar en relativt underordnad roll. När det gäller den framtida utvecklingen tyder det mesta på en fortsatt svag befolkningsutveckling för flertalet lokala arbetsmarknader, framför allt beroende på låga födelseöverskott. Samtidigt beräknas befolkningen öka väsentligt i storstadsregionerna.

Vidare analyseras skillnader och likheter mellan olika lokala arbetsmarknader när det gäller sysselsättningsutvecklingen under de senaste decennierna. Slutsatsen som utredningen drar är att den absoluta merparten av arbetsmarknadsdynamiken äger rum inom ramen för den lokala arbetsmarknaden. Flyttningar spelar en mindre roll.

Den regionala näringslivsutvecklingen och dess orsaker har också studerats. Hur stor andel av sysselsättningen som kan sägas vara lokalt beroende är en fråga som utredningen undersökt. Entreprenörskapet och den s.k. sociala ekonomins betydelse tas upp i detta sammanhang. Vidare behandlas

olika förutsättningar för och förändringar inom regionalpolitiken, bl.a. kommunikationer och högre utbildning, närings- och småföretagspolitik, och det görs en genomgång av de olika regionalpolitiska företagsstöden. Välfärdspolitikerna och dess koppling till geografin analyseras. En av frågeställningarna gäller hur tillgängligheten till olika typer av grundläggande samhällsservice har utvecklats och vilka möjligheter staten har att påverka utvecklingen.

Många resultat i utredningens analyser har lett till att kommittén sett behov av en förhållandevis radikal omprövning av regionalpolitikens framtida inriktning vad gäller såväl politikens mål som medel och genomförande.

Utredningen har identifierat tre huvudsakliga regiontyper, av vilka de två första varit i fokus för utredningsarbetet:

- områden med mer eller mindre permanent behov av särskilda insatser, primärt gleshetsregioner,
- regioner under omstrukturering,
- tillväxtregioner.

Förslag om en regionalt inriktad tillväxtpolitik

Enligt utredningens uppfattning bör olika regionalt inriktade åtgärder för att skapa välfärd respektive ekonomisk tillväxt fungera integrerat med övriga politikområden. Det finns med detta synsätt ingen anledning att t.ex. särskilja de regionalpolitiska företagsstöden från övrig politik för företagsutveckling. Utredningen föreslår därför att regionalpolitiken i sin nuvarande form utvecklas och ersätts med en lokalt och regionalt anpassad välfärds- och tillväxtpolitik.

Under arbetets gång har utredningen funnit att det finns betydande brister i tillgång på information och analys angående den regionala utvecklingen. Mot denna bakgrund föreslås att ett program utvecklas för att öka tillgången på relevanta beslutsunderlag och sprida erfarenheter i dessa frågor. Exempelvis bör Långtidsutredningen alltid kompletteras med en bedömning av regional ekonomisk tillväxt.

Målet för regionalpolitiken bör inte knytas till befolkningsutvecklingen enligt utredningens uppfattning. Analysen innebär att näringslivet för sin rekrytering av arbetskraft nästan helt och hållet är beroende av de människor som finns i regionen. Även motsatsen gäller; dvs. att arbetslösheten i en region beror på hur näringslivet utvecklats där. Exempelvis kan tillväxtregioner behöva särskilda investeringar för att fungera som motorer på det nationella planet, medan omstruktureringsregioner behöver snabba men tillfälliga åtgärder för att återta sin produktionskapacitet. För gleshetsregioner kan det finnas behov av omskolningsåtgärder för att arbetstagarna skall kunna anpassa sig till ett alltmer specialiserat näringsliv. Regionalpolitiken föreslås få följande övergripande mål: ”Väl fungerande lokala arbetsmarknader i alla delar av landet”. Med hänsyn till att sysselsättningsgraden är ett av de mått som tydligast visar olika lokala arbetsmarknaders långsiktiga utvecklingsförmåga föreslår utredningen måttet ”relativa skillnader i sysselsättningsgrad mellan olika lokala arbetsmarknader” som övergripande mått för en regionalt baserad tillväxtpolitik. Även kompletterande mått som t.ex. ekonomisk tillväxt krävs dock enligt utredningen. Det övergripande målet för regionalpoli-

tiken konkretiseras då till att ”minska de relativa skillnaderna i sysselsättningsgrad mellan olika arbetsmarknadsregioner”.

Ett delmål för en regionalt inriktad tillväxtpolitik blir att utvidga det geografiska området för lokalt samspel mellan människor och företag. Restider, reskostnader och pendlingsavstånd till arbetet är av betydelse på detta område, liksom möjligheterna till distansarbete. Ökad rörlighet på arbetsmarknaden är ett annat delmål, eftersom geografisk och yrkesmässig rörlighet kan förväntas bidra till ökad tillväxt och sysselsättning på de lokala arbetsmarknaderna. Ytterligare delmål är stärkt kunskapskapital och – trots att begreppet är svårångat – ökad dynamik på lokal nivå.

Förslag om en regional strukturpolitik

Inom den regionala strukturpolitiken är den mest akuta åtgärden enligt utredningen att avsätta mer resurser till vägar och andra transportstrukturer. Undersökningar visar att småföretag anser att fungerande vägar är en av de viktigaste faktorerna för utveckling. Utredningen tar vidare upp det regionalpolitiska transportbidraget, betydelsen av avregleringen av inrikesflyget, person- och transportsystemet, bl.a. mellan Gotland och fastlandet, och olika instrument för att underlätta pendling. För att öka den mellanregionala rörligheten har utredningen övervägt ett s.k. bidrag till avbetalning av studielån för högskoleutbildade enligt förebild från Norge.

När det gäller utbildningssystemet konstaterar utredningen att närhet till högskola framför allt påverkar arbetsmarknadens möjligheter att rekrytera högskoleutbildad arbetskraft. Vilken betydelse närheten till forskning har för det lokala/regionala näringslivet är däremot mer osäkert. Utredningen anser att högskolans ersättning för distansutbildning bör räknas upp till full kostnadstäckning samt att antalet platser för decentraliserad utbildning bör ökas.

Förslag om en regional stimulanspolitik

Inom ramen för den regionala stimulanspolitiken föreslår utredningen att ett nationellt program för entreprenörskap och lokal utveckling inrättas under minst en femårsperiod. Stimulans av företagande – även inom de regionalpolitiska stödområdena – bör ingå som en del av den nationella näringspolitiken enligt utredningens uppfattning. När det gäller företagsstöden har utredningen kommit fram till att detaljerade system för att kompensera för olika slag av kostnadsnackdelar m.m. bör undvikas och att generella lösningar i stället bör eftersträvas. Konkret innebär inriktningen att det regionala utvecklingsbidraget, sysselsättningsbidraget och småföretagsstödet på sikt avvecklas. Däremot föreslås en utökning av det nuvarande systemet med nedsatta socialavgifter, nämligen en generell nedsättning med 15 procentenheter av socialavgifterna för företag med färre än 50 anställda i stödområde A. Landsbygdsstödet bör enligt utredningen bibehållas men inriktas mot entreprenörskapsutveckling, mjuka investeringar m.m. Ett system med generella villkorslån eller lånegarantier bör införas, och särskild vikt bör läggas vid att utveckla de s.k. kvinnolånen som i dag finns inom Almi Företagspartner AB:s verksamhet. Transportbidraget föreslås vara kvar i sin nuvarande form.

Utredningen har diskuterat en rad alternativ för att öka tillgången på riskkapital för i första hand de mindre företagen. Den svenska marknaden uppfattas inte som tillfredsställande i detta avseende. Ett alternativ till statliga riskkapitalbolag är att införa någon typ av skattestimulans för att öka tillgången på riskvilligt kapital. Ett särskilt skatteavdrag skulle kunna vara en lösning. Utredningen anser att frågan om ett riskkapitalavdrag bör prioriteras och utredas snarast.

Enligt utredningen kan det inte sägas råda någon generell brist på kapital på den svenska marknaden men däremot i vissa delar av landet. Det är ett växande problem att de mycket låga fastighetsvärdena i glesbygdsområden leder till brist på realsäkerheter, sägs det. Därför behöver glesbygdens hela kreditmarknad – inklusive krediter för bostadsinvesteringar – utredas ytterligare.

Förslag om en regional välfärdspolitik

Det övergripande målet för den regionala välfärdspolitiken bör enligt utredningen formuleras som ”en likvärdig välfärdsnivå i alla delar av landet”. Utredningen erinrar först om att de nationella välfärdssystemen bygger på omfördelning av inkomster mellan individer, oavsett bostadsort. För att olika delar av landet skall kunna ha samma välfärdsambitioner sker inkomstomfördelningen på kommunal nivå via det kommunala skatteutjämningssystemet. Ett av delmålen bör vara en god tillgänglighet till grundläggande service i alla delar av landet, anser utredningen. Inriktningen har varit att försöka definiera en minsta godtagbar nivå. Ett annat delmål som föreslås gäller motverkande av regionala obalanser beträffande tillgänglighet till kommersiell service.

Statliga myndigheter, vilka har särskild betydelse för service och välfärd, bör i samband med förändringar av verksamheten upprätta konsekvensbeskrivningar, där möjligheterna att ta till vara samordningsvinster går igenom. Utredningen föreslår att det i servicegläsa områden utarbetas ett särskilt utvecklingsprogram för kommersiell service, vilket i första hand bör vara ett kommunalt ansvar. Konsumentverket bör ges ett tydligt uppdrag att utveckla och testa nya lösningar på det kommersiella serviceområdet. Detta kräver enligt utredningen ett särskilt anslag.

Vidare föreslås att den nationella solidaritetsprincipen även fortsättningsvis skall gälla för statens budgethantering, vilket innebär att statliga inkomster från ett geografiskt område inte skall kopplas till statliga utgifter i samma område. Denna princip skall gälla även inkomster från produktionsanläggningar baserade på naturresurser, t.ex. vattenkraft.

För att underlätta såväl arbetsresor som resor i samband med efterfrågan på olika typer av service har utredningen diskuterat förbättrade reseavdrag vid arbetspendling, sänkta skatter på bensin och generella skattelättnader. En punkt där utredningen inte nått enighet gällde landsbygds- eller glesbygdsavdrag till samtliga invånare i landsbygden respektive glesbygden, definierade på visst sätt. Ett glesbygdsavdrag skulle enligt förespråkarna kunna ligga runt 10 000 kronor per person och år.

Reservationer till betänkandet har avlämnats av Peter Eriksson (mp), Eskil Erlandsson (c), Ragnwi Marcelind (kd), Ola Sundell (m) och Yvonne Ångström (fp). De tre förstnämnda reservanterna tar bl.a. upp utredningens skrivningar om att statliga inkomster från produktionsanläggningar inte skall kopplas till utgifter i samma område. På något sätt bör vattenkraftsvinsterna i ett område komma regionen till del, anser reservanterna. Utredningen borde vidare ha tagit ställning för glesbygds- eller landsbygdsavdrag, enligt vad som anförs av mp-representanten respektive c-representanten. M-representanten vänder sig emot ett nytt utvecklingsstöd till kommersiell service, införande av generella lånegarantier och villkorlån samt är emot att landsbygdsstödet skall finnas kvar. Fp-representanten anser bl.a. att utredningen borde ha föreslagit försök med ett geografiskt begränsat system med avskrivning av studieskulder för personer som förbinder sig att arbeta en tid i glesbygd.

Allmän inriktning av regionalpolitiken

Motionerna

I motion 2000/01:N339 (s) efterfrågas en nationell politik för utjämning med solidaritet som främsta kännemärke. Nuvarande regionalpolitiska stödformer har, enligt motionärerna, i allt väsentligt fungerat bra och de känner därför tveksamhet inför den regionalpolitiska utredningens förslag om avveckling av vissa stödformer.

En kraftfull regionalpolitik efterlyses i motion 2000/01:N357 (s). Stöd till investeringar och utvecklingsprojekt, utbildningssatsningar och goda kommunikationer bör ingå i en sådan politik.

I motion 2000/01:N364 (s) framförs uppfattningen att bl.a. regionalpolitiken måste verka i en riktning som tar hänsyn till bensinkostnaden i glesbygden utan att påverka statens skatteintäkter negativt. Ett geografiskt differentierat bensinpris och forskning kring bensinsnålare bilar bör övervägas. Motsvarande problem tas upp i motion 2000/01:N365 (s), där motionärerna anser att möjligheterna till arbetspendling från glesbygden bör ses över, t.ex. genom skatteavdrag.

I motion 2000/01:N385 (m) förordas en ny regionalpolitik som uppmuntrar lokala initiativ i stället för traditionell lokaliserings- och planeringspolitik. Globaliseringen och förskjutningen mot en mer kunskapsbaserad ekonomi medför att målsättningen för politiken blir att skapa förutsättningar för tillväxt. Regionalpolitiska utredningens förslag om nedsättning av socialavgifterna är intressant och innebär att de selektiva företagsstöden kan avvecklas. Enligt motionärerna är det på landsbygden – med hänsyn till bilberoendet – av särskild vikt att skatterna på biltransporter hålls nere.

En ny regionalpolitik utan centralstyrning begärs i motion 2000/01:N283 (m). Lokaliseringsstöd som snedvrider konkurrensen bör avskaffas och ersättas med mer av generella åtgärder, exempelvis nedsatta arbetsgivaravgifter och transportbidrag.

I motion 2000/01:N234 (v) begärs att en arbetsgrupp tillsätts för att följa utvecklingen och föreslå åtgärder beträffande s.k. callcenter, som fått företagsstöd. Enligt motionärerna finns det brister i branschen när det gäller löneformer, kollektivavtal och kunskaper hos företagsledarna. Bland annat bör arbetsgruppen utvärdera de regionalpolitiska konsekvenserna och om konkurrensen snedvrids när företagen fått statsstöd.

I motion 2000/01:N304 (v) kritiseras att kvinnor inte har samma möjligheter inom regionalpolitikens område som män. Enligt motionärerna krävs kraftigare insatser, bl.a. genom kompetenshöjande fortbildning om könspektivet till aktörer inom regionalpolitiska och ekonomiska områden.

Den regionalpolitiska utredningens betänkande välkomnas i motion 2000/01:N332 (kd). Regionalpolitikens främsta uppgift är att bidra till utveckling av livskraftiga regioner i hela landet, sägs det vidare. I huvudsak krävs en generell regionalpolitik där människor, företag och offentliga organ får möjlighet att verka på landsbygd och i glesbygd. Enligt motionärerna är bra kommunikationer i hela landet en av förutsättningarna för att välstånd, sysselsättning och tillväxt skall öka. Särskilt betonas bilens betydelse för glesbygden. Det anförs vidare att riskkapitalförsörjningen i glesbygden bör genomlysas i en ny parlamentarisk utredning.

I motion 2000/01:N270 (kd) hävdas att en sänkning av nuvarande arbetsgivaravgifter på drygt 33 % är nödvändig av konkurrensskäl, åtminstone i regioner som gränsar mot Finland. Företag på den finska sidan av Haparanda uppges betala 24 % i arbetsgivaravgifter. Enligt motionärerna bör en utredning tillsättas för att skyndsamt komma med förslag på detta område.

Även i motion 2000/01:N316 (c) framförs att det regionalpolitiska inslaget i socialavgiftssystemet måste göras om. Motionärerna stöder den regionalpolitiska utredningens förslag på området men anser att det finns skäl att gå vidare med ytterligare geografisk differentiering av avgifterna efter förebild från Norge.

Enligt vad som sägs i 2000/01:N239 (c) måste staten i högre grad sträva efter att skapa likvärdiga villkor och undanröja hinder för utveckling och tillväxt i hela landet. Det krävs att en medveten strategi utarbetas och att statliga organ samarbetar med det civila samhället för att stå emot starka ekonomiska intressen. Regionalpolitiken måste omformas från att bygga på stöd och bidrag till ett mer tillväxtorienterat underifrånperspektiv. Lokala och regionala aktörer bör stimuleras till samverkan i större utsträckning än i dag.

I motionerna 2000/01:N268 (fp) och 2000/01:N325 (fp) understryker motionärerna att Folkpartiets regionalpolitik genomsyras av ett underifrånperspektiv som tar sin utgångspunkt i den enskilde individen och hennes förmåga till skapande. Regionalpolitikens mål skall uppnås genom att lokala initiativ tas till vara och lokala resurser mobiliseras. Tyngdpunkten ligger i decentralisering, nyetableringar, goda villkor för småföretagen, tillgång på riskkapital och lokal samverkan. I sistnämnda motion återfinns även krav på en inriktning i syfte att öka företagsamheten i hela landet. Detta skall ske genom åtgärder inom skatteområdet, riskkapitalförsörjningen, socialförsäkringssystemen m.m. Vidare bör turistsektorn stödjas, bl.a. genom sänkt moms

på biluthyrning och liftbiljetter. Regionalt bör ett system med avskrivning av studieskulder prövas under fem år.

I motion 2000/01:N383 (mp) begärs en starkare styrning av statliga verk; enligt motionärerna behövs det tydliga direktiv för att statliga verk och bolag inte skall överge mindre orter och glesbygd.

Enligt förslag i motion 2000/01:N389 (mp) bör varje kommun och län åläggas att undersöka hur material- och energibalansen ser ut i det egna området. Med en sådan utgångspunkt anser motionärerna att det är möjligt att åstadkomma en ekologiskt hållbar utveckling, nämligen om följande åtgärder vidtas. På olika nivåer bör kompetensnätverk kring hållbar lokal utveckling byggas upp. Vidare bör produktionsprocessen förläggas och avfall omhändertaras så lokalt som möjligt. Nya företag bör ingå i en helhetsstrategi. För att stimulera kommunerna anser motionärerna att kommunerna bör få vissa statliga medel att förfoga över. Den beskrivna modellen bör förverkligas i full skala, i första hand i mindre samhällen i glesbygden.

I motion 2000/01:N319 (mp) befarar motionärerna att människor i glesbygd kommer att vända sig emot en miljövänlig politik med höga miljöskatter. Sänkning av bränsleskatten är inte en tillfredsställande lösning eftersom en sådan åtgärd ger fel incitament. Därför bör en utredning tillsättas med uppdrag att ge förslag om ekonomisk kompensation till dem som bor i glesbygd.

Vissa kompletterande uppgifter

Kvinnors utbyte av regionalpolitiska insatser

Vissa förordningar om regionalpolitiska företagsstöd föreskriver att minst 40 % av de arbetstillfällena som tillkommer till följd av stöden skall förbehållas vardera könet. För år 1999 redovisas följande för kvinnornas andel av de nya arbetstillfällena:

- regionalt utvecklingsstöd 38 %,
- landsbygdsstöd 37 %,
- småföretagsstöd 30 %.

Beträffande sysselsättningsbidraget har det inte varit möjligt att redovisa en könsmässig uppdelning av de nya arbetstillfällena av statistiska skäl.

Regeringen utsåg i februari 2000 Blekinge, Jämtlands och Västra Götalands län till pilotlän för ökad jämställdhet i de regionala tillväxtavtalen. Länsstyrelserna har fått i uppdrag att bl.a. utveckla metoder för hur jämställdhetsperspektivet skall stärkas och införlivas i tillväxtavtalen. Avsikten är att erfarenheterna från pilotlänen skall spridas till övriga län.

Frågor om kvinnors företagande har regelmässigt tagits upp i utskottets betänkanden om vissa näringspolitiska frågor. Utskottet anförde våren 2000 i sitt betänkande 1999/2000:NU13 (s. 57) att det är en viktig uppgift inom näringspolitiken att särskilt stödja kvinnors företagande. Vidare är det enligt utskottets mening angeläget att fler kvinnor blir företagare. I det nämnda betänkandet uttalade utskottet att s.k. mainstreaming, dvs. beaktande av jämställdhetsaspekter i alla sammanhang, bör präglade de näringspolitiska

Callcenterföretag

I förordningen (2000:279) om regionalt utvecklingsbidrag stadgas att bidrag endast får lämnas om verksamheten tillförsäkras de anställda en tillfredsställande arbetsmiljö. Vidare skall de anställdas lön och andra anställningsförmåner vara minst likvärdiga med vad som följer av tillämpligt kollektivavtal. Motsvarande regler finns också i förordningen (1998:996) om sysselsättningsbidrag.

Vid Handelstjänstemannaförbundets uppvaktning hos statsrådet Mona Sahlin i augusti 2000 tillsattes en arbetsgrupp med uppgift att bl.a. följa upp de anställdas arbetsmiljöförhållanden hos callcenterföretag och statsstödets användning i dessa företag.

Bensinpris och bensinskatt

Årets budgetproposition innehåller förslag om en grön skatteväxling på energiområdet med bl.a. höjning av skatten på fossila bränslen. Bensin undantas dock från skatteväxlingen. Vidare finns förslag om att det avdragsgilla beloppet för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats, för resor i tjänsten och i näringsverksamhet, höjs från 15 till 16 kronor per mil.

I sitt svar på en interpellation (2000/01:17) av Rolf Gunnarsson (m) om bensinskatten anförde finansminister Bosse Ringholm att de höga energiskatterna dikterades av miljöskäl samt att ett högt pris inte bara handlar om skatt utan även om bristande konkurrens i såväl produktionsledet som distributionsledet.

Riskkapital

Det finns ett antal statliga aktörer på riskkapitalområdet; ur regionalpolitisk synpunkt är bl.a. Närings- och teknikutvecklingsverket (NUTEK), Stiftelsen Norrlandsfonden, ALMI Företagspartner AB och Industrifonden av betydelse.

NUTEK bedriver ett antal olika aktiviteter med anknytning till riskkapitalförsörjning. Syftet är att på ett övergripande plan bidra till att marknadens funktioner och arbetssätt främjar fler och växande småföretag. Några av dessa aktiviteter är:

- Projektet STAFETT som skall underlätta ett breddat ägande i mindre företag. NUTEK har utbildat STAFETT-konsulter som är experter på att hjälpa små och medelstora företag att gå igenom tillväxtprocesser (vilket ofta innebär breddat ägande).
- Inom Euro Info Centre ges rådgivning om möjligheterna att delta i EU-projekt.

- En riskkapitaldatabas har byggts upp tillsammans med Svenska Riskkapitalföreningen, CONNECT Sverige samt Förvärv och Fusioner Förlag AB. Genom databasen får företagare hjälp att söka riskkapital.
- I finansieringsdatabasen finns information om bl.a. svenska och nordiska offentliga finansiärer samt olika former av stöd som förmedlas av EU.
- NUTEK CapTec Investeringsforum är en årlig mötesplats för tillväxtinriktade unga teknikföretag och investerare, som är beredda att investera i projekt med utvecklingsmöjligheter.
- Det s.k. Riskkapitalrådet, med deltagare från bank, forskningssektorn, Fondhandlarföreningen, ALMI Företagspartner AB, Industrifonden m.fl., möts regelbundet för att diskutera olika riskkapitalfrågor. Syftet är att bistå NUTEK med råd och erfarenheter och även ge bidrag till nya projekt.

Myndighetsstrukturen inom näringslivsområdet kommer att ändras i enlighet med riksdagens beslut våren 2000 (prop. 1999/2000:71, bet. 1999/2000:NU17; prop. 1999/2000:81, bet. 1999/2000:UbU17) och tre nya myndigheter etableras från den 1 januari 2001 (se vidare avsnittet Myndighetsfrågor inom det regionalpolitiska området). Enligt vad som uppges från NUTEK kommer riskkapitalaktiviteterna att "följa med" till den nya myndigheten för företagsutveckling.

Det skall vidare nämnas att Riksrevisionsverket (RRV) i en egeninitierad granskning har analyserat statens roll när det gäller tillförseln av riskkapital i Sverige. I rapporten Tillväxt genom kunnigt kapital – statens roll (RRV 2000:18) föreslår RRV att regeringen överväger en försökslagstiftning för kontraktsstyrning av "kunnigt" riskkapital till unga företag. Lagstiftningen bör prövas i några län enligt RRV.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att regionalpolitiken är under en omfattande omprövning med hänsyn främst till förslagen i den regionalpolitiska utredningens slutbetänkande, vilket har refererats i det föregående. På det stora hela har det regionalpolitiska stödsystemet bestått under en lång tid. Under senare år har samhället genomgått stora förändringar framför allt när det gäller den snabba internationaliseringen av ekonomin, EU-medlemskapet, avregleringen av olika marknader, IT-utvecklingen och behovet av att sanera statsfinanserna. Den regionala obalansen när det gäller befolkningsutvecklingen beräknas också öka under kommande år. I detta läge är det berättigat att fråga vad som är en effektiv regionalpolitik med en ekologiskt hållbar utveckling. För sin del välkomnar utskottet att såväl mål och medel som helheten och delarna inom regionalpolitiken tas upp till omprövning. Även regionalpolitikens roll i relation till stöd från EG:s strukturfonder och gemenskapsinitiativ samt samverkan med andra politikområden bör beaktas i det kommande arbetet med den regionalpolitiska propositionen. Det går inte att bortse från att åtgärder inom övriga utgiftsområden är av avgörande betydelse när det gäller att främja utvecklingen i regionerna.

Enligt utskottets uppfattning är bl.a. frågorna om kapitalförsörjning i regionalpolitiskt prioriterade områden, särskilt glesbygden, av betydelse. Den regionalpolitiska utredningen har redovisat visst underlag men också framlagt förslag om ytterligare utredning (se ovan). Utredningens analys av läget och redovisning av vissa brister i beslutsunderlaget ingår i det material som bereds av Regeringskansliet. Med hänsyn till att förbättringar är önskvärda vad gäller riskkapitalförsörjningen, särskilt i glesbygdsområden, utgår utskottet från att nödvändiga kompletteringar görs av beslutsunderlaget och att olika alternativ övervägs inför den planerade propositionen. Utskottet vill också hänvisa till att motioner om allmänna riskkapitalfrågor kommer att behandlas av utskottet under våren 2001.

Den regionalpolitiska utredningen framhåller (s. 267) att det inte har varit möjligt att inom utredningstiden behandla olika jämställdhetsfrågor tillräckligt ingående; utskottet beklagar detta. Självfallet bör kvinnor ha samma möjligheter som män, inom regionalpolitiken liksom inom övriga områden. Ytterligare ansträngningar för att uppnå detta mål är angelägna. Regionalpolitikens alla områden, bl.a. riskkapitalförsörjning och regionalpolitiska företagsstöd, bör införliva samhällets jämställdhetsmål i enlighet med den s.k. mainstreamingpolitiken.

Utskottet har noterat att den regionalpolitiska utredningen var enig om indelningen av regionalpolitiken i regional strukturpolitik, regional stimulanspolitik och regional välfärdspolitik samt om de övergripande målen och delmålen. Även utskottet vill betona vikten av balans mellan tillväxtåtgärder och fördelningsåtgärder inom regionalpolitiken – oavsett hur området struktureras.

Med hänvisning till att Regeringskansliets beredning av den regionalpolitiska utredningens betänkande pågår och att en proposition är planerad under det andra halvåret 2001 anser utskottet att regionalpolitikens inriktning inte nu bör undergå några förändringar av annat slag än de smärre justeringar som regeringens förslag i budgetpropositionen innebär. Dessa frågor tas upp i det följande. Med hänsyn till vad som ovan anförts anser utskottet att riksdagen bör avslå samtliga här aktuella motionsyrkanden.

Återförande av del av vattenkraftsvinster

Motionerna

I motion 2000/01:N246 (m) begärs att riksdagen uppdrar åt regeringen att utforma ett system som ger vattenkraftskommunerna del av vinsterna på den vattenkraftsproduktion som finns inom kommunens gränser.

Frågan om återförande av del av vattenkraftsvinsterna har inte utretts tillräckligt av den regionalpolitiska utredningen, sägs det i motion 2000/01:N250 (v). Motionärerna anser att syftet med en sådan återföring bör vara att skapa en utvecklingsfond för att ge bidrag och lån till mindre tillväxtföretag, nyföretagande och utvecklingsinsatser i stödområdena.

Även i motion 2000/01:N271 (kd) begärs att frågan om vattenkraftsvinsterna utreds på nytt i syfte att hitta en modell för hur en återbäring kan ske. Motionärerna förordar en ny parlamentarisk utredning.

I motion 2000/01:N297 (c) beklagar motionärerna att den regionalpolitiska utredningen inte kom fram till ett förslag om återförande av del av vattenkraftsvinsterna. De begär ett tillkännagivande till regeringen med innebörd att vattenkraftskommunerna skall tillföras återbäring på vinsterna från vattenkraftsproduktionen. Ett motsvarande krav läggs fram i motion 2000/01:N327 (c). I motion 2000/01:N362 (c, mp) föreslås att förutsättningarna för en återföring av medel från vattenkraftsproduktionen utreds.

Även i motion 2000/01:N383 (mp) begärs att en större del av vinsterna från vattenkraften återförs till de berörda regionerna med hänsyn till att naturresurserna exploaterats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att nu gällande principer även fortsättningsvis skall gälla för statens budgethantering. Detta innebär att statliga inkomster från ett geografiskt område eller från en produktionsanläggning baserad på naturresurser inte skall kopplas till statliga utgifter i samma område. Om sådana kopplingar skulle införas skulle korrigeringar behöva göras till dessa kommuner via andra statliga budgetposter, vilket sammantaget leder till en svårgenomtränglig statlig budgethantering.

De här aktuella motionsyrkandena avstyrks således av utskottet.

Myndighetsfrågor inom det regionalpolitiska området

Motionerna

Storstäder kan – likaväl som glesbygden – ha behov av en myndighet, som tar fram faktamaterial och statistik, hävdas det i motion 2000/01:N371 (s).

I motion 2000/01:N375 (s) föreslås att NUTEK:s regionalpolitiska verksamhet flyttas till Glesbygdsverket. Detta bör enligt motionärernas mening leda till en bättre samordning och koncentration i statens hantering av de regionalpolitiska frågorna.

I motionerna 2000/01:N268 (fp) och 2000/01:N325 (fp) begärs att regeringen ges i uppdrag att utreda en post som Glesbygdsombudsman, till vilken enskilda personer, företag, kommuner eller landsting kan framföra klagomål när de anser att statliga regler inte följs på ett riktigt sätt. Det bör vidare undersökas om denna funktion kan anknytas till Glesbygdsverket.

I motion 2000/01:N221 (mp) anför motionärerna att det finns behov av en utredning om situationen för homo- och bisexuella i landsbygd och glesbygd. Levnadsförhållandena för denna grupp och dess problem med intolerans bör utredas av Glesbygdsverket, som också bör komma med förslag till förbättringar. Samma krav framförs i motion 2000/01:Ju724 (v, s, c, fp, mp), där motionärerna anför att utredningen bör genomföras av Glesbygdsverket tillsammans med Folkhälsoinstitutet och ideella organisationer.

Utskottet behandlade hösten 1999 i sitt betänkande 1999/2000:NU2 frågor om överföring av NUTEK:s regionalpolitiska verksamhet till Glesbygdsverket och om inrättande av en Glesbygdsombudsman, anknuten till Glesbygdsverket. Utskottet uttalade i detta sammanhang (s. 11) att det enligt utskottets mening är av stor vikt att myndighetsorganisationen på det regionalpolitiska området fungerar effektivt. Samtidigt ville utskottet emellertid fästa uppmärksamheten på att behovet av samordning och samsyn i regionalpolitiska frågor också kan lösas genom ett ökat och mera fast organiserat samarbete mellan de myndigheter som har regionalpolitiska uppgifter. Vidare hänvisade utskottet till det då pågående utredningsarbetet angående myndighetsorganisationen.

Detta arbete har under våren 2000 lett till att riksdagen beslutat om nya myndigheter inom näringspolitikens område (prop. 1999/2000:71, bet. 1999/2000:NU17). Bland annat skall, som tidigare nämnts, en ny myndighet för företagsutveckling bildas den 1 januari 2001. Den nya myndigheten kommer att svara för uppgifter som för närvarande handhas av NUTEK och ALMI Företagspartner AB. Syftet är att skapa en myndighet med stark näringslivsförankring som utgör ett kompetenscentrum för företagsutveckling, entreprenörskap och finansiering. Vid samma tidpunkt inrättas vidare en ny myndighet med uppgift att svara för analyser, omvärldsbevakning och utvärderingar inom närings-, innovations- och regionalpolitikens områden. Anslagsfrågorna för dessa båda myndigheter och Verket för innovationssystem, som även det börjar sin verksamhet den 1 januari 2001, behandlar utskottet i sitt betänkande 2000/01:NU1.

I oktober 2000 redovisades slutbetänkandet Statlig organisation för näringslivsutveckling (SOU 2000:93). Den nya företagsutvecklingsmyndigheten föreslås i betänkandet få fyra huvuduppgifter, nämligen företagsfinansiering, information och rådgivning, nätverk och mötesplatser samt regional näringslivsutveckling.

Glesbygdsverket fick i februari 1999 en framställning från Riksförbundet för sexuellt likaberättigande (RFSL) med önskemål att verket skulle ta som sin uppgift att utreda levnadsförhållandena för homo- och bisexuella i gles- och landsbygd samt utifrån detta föreslå förbättringar. Enligt Glesbygdsverkets svar till RFSL i mars 1999 (dnr 68/99:59) ser verket inga möjligheter att göra någon sådan utredning eftersom verket inte har resurser att täcka in alla väsentliga faktorer som påverkar levnadsförhållandena för människor i glesbygd. Regeringens uppdrag innebär att arbetsmarknads-, utbildnings-, infrastruktur- och servicefrågor prioriteras inom verkets arbetsområde.

När det gäller storstadsfrågorna kan det erinras om att regeringen i januari 1999 inrättade en storstadsdelegation, vilken riksdagen tidigare beslutat om (prop. 1997/98:165, bet. 1998/99:AU2). Delegationen skall samordna regeringens insatser i storstadsregionerna och utgöra ett beredningsorgan – utan myndighets ställning – som verkar i Regeringskansliet. Ett femtontal statssekreterare ingår i eller är berörda av delegationsarbetet. Delegationen, som har ett kansli, skall bl.a. årligen redovisa utvecklingen i de berörda stadsdelarna.

Som tidigare redovisats har ett omfattande underlagsmaterial tagits fram för regeringens beredning i form av den regionalpolitiska utredningens slutbetänkande och alla de underlagsrapporter som betänkandet vilar på. Remissbehandling pågår. Regeringen har aviserat att en regionalpolitisk proposition kommer att läggas fram för riksdagens behandling under år 2001. Enligt utskottets uppfattning kan den planerade propositionen förutses leda till en ingående sakbehandling av olika frågor inom och med anknytning till regionalpolitiken. Mot denna bakgrund avstår utskottet från att i detta sammanhang göra en detaljerad bedömning av de här aktuella motionerna, vilka således avstyrks i berörda delar.

Allmänna gles- och landsbygdsfrågor

Motionerna

I motion 2000/01:T232 (s) begärs att regeringen skall se över konkurrenslagstiftningen så att den inte utgör ett hinder för en effektiv regionalpolitik. Enligt motionärerna har de senaste årens utveckling med avregleringar och bolagiseringar visat att marknaden inte förmår ta regionalpolitisk hänsyn. En lösning skulle kunna vara att aktörerna på dessa nya marknader får betala avgifter som används för regionalpolitiskt motiverade satsningar inom respektive område.

Det är angeläget att boendet på landsbygden underlättas är budskapet i motion 2000/01:N385 (m). Flexibla och småskaliga lösningar inom samhällsgrundsservice, t.ex. inom vården, har goda förutsättningar att utvecklas på landsbygden. Staten bör dock ha kvar ett övergripande ansvar för t.ex. tillgången till vård över hela landet och för den högspecialiserade vården.

I motion 2000/01:N326 (kd) tas upp olika aspekter på landsbygdsboende och service m.m. Att skapa lokala förvaltningsmodeller i landsbygdsområden kan vara ett sätt att skapa nya arbetstillfällen, sägs det i motionen. Kommunikationernas betydelse för glesbygden understryks. På många håll är befolkningen beroende av bilen för sin försörjning, utbildning m.m. I stället för höjningar av bränsleskatten bör utvecklingen av miljövänliga bilar uppmuntras, t.ex. bilar som drivs med alternativa bränslen som etanol, påpekar motionärerna. För att även mycket små orter skall kunna överleva krävs det en samordnande kraft vid länsbygderåden. Vidare bör Folkrelserådets förslag om ett grundservicepaket, som utgör en yttersta gräns för serviceindragningar, beaktas. Förslaget innebär att posten och lanthandeln får nya ansvarsområden. Riskkapitalförsörjningen är väsentlig för att utveckla landsbygdsföretagen. För att garantera tillgången på tillväxtkapital måste samhället och kreditinstituten dela på ansvaret när det gäller uppbyggnaden av lokala tillväxtkapitalbolag.

Lanthandeln behöver stärkas, argumenteras det för i motion 2000/01:N333 (c). Med hänsyn till att annan grundservice kan komma att läggas på lanthandelsbutikerna, bör dessa stödjas t.ex. genom ökat driftstöd till vissa butiker.

Det är ett statligt ansvar att se till att grundläggande samhällelig service finns, framhålls det i motion 2000/01:N239 (c). Ett antal alternativa driftsformer innebär enligt motionärerna att servicenivån ofta förbättras och tillgängligheten ökar. Genom ytterligare avregleringar och upphandling av tjänster är det möjligt att även fortsättningsvis säkerställa en grundläggande service, menar motionärerna.

I motion 2000/01:N225 (fp) beklagas försämringen av samhällelig service på landsbygden. Samtidigt har den centrala statliga administrationen ökat. Motionärerna anser att det krävs en samlad översyn av en rad samhällsfunktioner där statsmakterna har ett särskilt ansvar.

I motion 2000/01:N268 (fp) förordas att nya former för samverkan och samordning av servicen på landsbygden uppmuntras och prövas. Lokal samverkan får aldrig hindras av ett stelt regelverk. Till exempel bör statliga myndigheter pröva möjligheterna att köpa tjänster från privata företag.

Det framhålls i motion 2000/01:N325 (fp) att det är viktigt att staten tar ett ansvar för grundservicen i hela landet. Även kommunernas ansvar för den offentliga grundservicen måste uppmärksammas, påpekar motionären. Det är viktigt med samverkan och samordning för att nå lokal mobilisering.

I motion 2000/01:N383 (mp) anförs att människor på landet måste garanteras en lägsta nivå av service. Detta kräver ökade satsningar på samverkan mellan privata och kommunala verksamheter. Till exempel kan posten eller livsmedelsaffären ombesörja den service som apotek, systembolag m.fl. tidigare stod för. Ett sätt att stödja den nödvändiga decentraliseringen är att ge regionens invånare ökad makt över de regionalpolitiska medlen.

Vissa kompletterande uppgifter

Enligt Verksförordningen (1995:1322) skall myndigheterna beakta de krav som ställs på myndigheten från regionalpolitisk synpunkt.

Beträffande samordning mellan olika offentliga organ beskrev utskottet i sitt betänkande 1999/2000:NU14 bl.a. förordningen (1998:1634) om regionalt utvecklingsarbete. Enligt denna skall länsstyrelsen och i förekommande fall det regionala självstyrelseorganet verka för att de av riksdagen fastställda regionalpolitiska målen uppnås i länet och i detta syfte samordna det statliga och inomregionala utvecklingsarbetet (2 §). Den regionala utvecklingsstrategin skall innehålla en analys av utvecklingsmöjligheterna i länet och dess olika delar med beaktande av ekologisk hållbarhet och jämställdhet. Bland annat skall det redovisas hur de samverkande organen medverkar i genomförandet av strategin samt hur åtgärderna skall följas upp och utvärderas (3 §). Den regionala utvecklingsstrategin skall utformas så att den kan utgöra underlag för samordning av statlig och kommunal verksamhet (6 §). Länsstyrelsen skall i sitt regionala utvecklingsarbete utgå från den regionala utvecklingsstrategin, använda resurserna i överensstämmelse med de regionalpolitiska målen samt följa upp och utvärdera de åtgärder som vidtagits (9, 12 §§). Vidare skall länsstyrelsen hålla sig underrättad om hur den löpande verksamheten vid de statliga regionala myndigheterna följer den regionala utvecklingsstrategin (14 §).

I budgetpropositionen (s. 20) nämns att regeringen har beviljat bidrag till ett projekt som under en treårsperiod bedrivs av Småkom, de små kommunernas samarbetsorgan, i syfte att utveckla nya former för samordnade servicelösningar i olika kommuner.

Därutöver kan framhållas att Konsumentverket och Glesbygdsverket har regeringens uppdrag att utveckla en servicedatabas för att kartlägga hur tillgången till olika typer av service utvecklas i gles- och landsbygdsområden. Databasen har nu byggts upp och det planeras för en utläggning på Internet under hösten 2000. Frågan om ansvaret för en kontinuerlig drift av databasen har ännu inte blivit avgjord.

Folkrörelserådet har under de senaste åren fått 9,5 miljoner kronor per år från anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder för olika sammanhållande åtgärder. Det är Folkrörelserådets ansvar att utveckla den egna organisationen, bl.a. länsbygderåden. Strukturen med länsbygderåd är ganska ny, men de flesta län har i dag verksamma länsbygderåd. Råden har till uppgift att vara en samlade kraft för alla utvecklingsgrupper i länet, fungera som samordnare, rådgivare och förmedlare i förhållande till Folkrörelserådet samt vara mellanhand i samband med olika myndighetskontakter på länsnivån. För närvarande finansieras länsbygderåden till vissa delar av Folkrörelserådet.

Utskottets ställningstagande

Som tidigare redovisats har ett omfattande underlagsmaterial tagits fram för regeringens beredning i form av den regionalpolitiska utredningens slutbetänkande och alla de underlagsrapporter som betänkandet vilar på. Remissbehandling pågår. Regeringen har aviserat att en regionalpolitisk proposition kommer att läggas fram för riksdagens behandling under år 2001. Enligt utskottets uppfattning kan den planerade propositionen förutses leda till en ingående sakbehandling av olika frågor inom och med anknytning till regionalpolitiken. Mot denna bakgrund avstår utskottet från att i detta sammanhang göra en detaljerad bedömning av de här aktuella motionerna, vilka således avstyrks i berörda delar.

Skärgårdsfrågor

Motionerna

I motion 2000/01:N390 (s) framhåller motionärerna att skärgårdens villkor måste betraktas ur ett regionalpolitiskt perspektiv eftersom tidsavståndet till t.ex. ett postkontor kan vara detsamma som i Norrlands inland. Vidare anser motionärerna att det är en samhällelig uppgift att garantera en grundläggande infrastruktur. Offentlig och kommersiell basservice borde kunna samordnas.

Villkoren i skärgården, möjligheterna till dagspendling, färjetrafiken och strandskyddet tas upp i motion 2000/01:N385 (m). Lösningar som gagnar en levande skärgård efterlyses.

I motion 2000/01:N318 (kd) begärs en samlad politik för utveckling av de svenska skärgårdarna. Det stora antalet aktörer medverkar till att behovet av en tydlig statlig samordning ökar. Ett skäl till samordning är värnandet av

arbetstillfällena i skärgården. Vidare bör Sverige verka för att ett vidgat skärgårdsbegrepp får genomslag inom EU.

Enligt vad som sägs i motion 2000/01:N261 (c) leder neddragningarna inom Posten AB, Sjöfartsverket, försvaret etc. till att förutsättningarna för skärgården försämras. Staten har ett ansvar för att den grundläggande samhällsservicen även kommer skärgårdsbefolkningen till del, anser motionärerna. Vidare bör staten ta ansvar för att varutransporter i skärgården kostnads- mässigt likställs med liknande transporter på fastlandet.

Vissa kompletterande uppgifter

Det kan erinras om att riksdagen hösten 1997 i samband med beslut om tilläggsbudgeten för år 1997 (prop. 1997/98:1, bet. 1997/98:FiU11) beslutade anvisa 500 miljoner kronor från anslaget till regionalpolitiska åtgärder till ett program för regional näringspolitik och särskilda regionalpolitiska åtgärder. Bland annat har Länsstyrelsen i Stockholms län beviljats bidrag med 9 miljoner kronor i syfte att underlätta för bl.a. statliga myndigheter att förlägga verksamhet till Stockholms skärgård när Sjöfartsverket minskade sin verksamhet. Bidraget har bl.a. möjliggjort för länspolismyndigheten att utlokalisera en brottsanmälningscentral till Sandhamn. För närvarande är tolv personer verksamma i centralen. Ytterligare en central öppnas under hösten 2000 på Arholma. Vidare har bidraget möjliggjort delfinansiering av utbyggnaden av IT-infrastrukturen i Stockholms skärgård i form av fiberoptisk kabel från fastlandet till Ingmarsö, Svartsö, Möja och Sandhamn. Även i Landsort och Söderarm har arbetstillfällena skapats inom ramen för programmet.

Primärt svarar landsting och kommuner för den inomregionala kollektivtrafiken. Huruvida, och i vilken omfattning, godstransporter hanteras inom ramen för kollektivtrafiken avgörs av landstingen och kommunerna. Även tarifferna och frågan om eventuella subventioner avgörs på denna nivå.

Situationen gällande färjetrafiken behandlas av Utredningen om ekonomiska bestämmelser för enskilda vägar m.m. (dir. 1999:93). Utredningsuppdraget skall vara slutfört senast den 31 december 2000.

Näringsminister Björn Rosengren uttalade i ett pressmeddelande tidigare under hösten 2000 (2000-09-30) att posten även framöver måste värna om sina roller som partner både för näringslivet och för lokalsamhället. Postens kassaservice kommer enligt näringsministern att utföras till enhetliga priser över hela landet. Regeringen har ställt krav på Posten att servicen inte får försämrats i samband med den pågående omorganisationen.

Utskottets ställningstagande

Som tidigare redovisats har ett omfattande underlagsmaterial tagits fram för regeringens beredning i form av den regionalpolitiska utredningens slutbetänkande och alla de underlagsrapporter som betänkandet vilar på. Remissbehandling pågår. Regeringen har aviserat att en regionalpolitisk proposition kommer att läggas fram för riksdagens behandling under år 2001. Enligt utskottets uppfattning kan den planerade propositionen förutses leda till en ingående sakbehandling av olika frågor inom och med anknytning till reg-

ionalpolitiken. Mot denna bakgrund avstår utskottet från att i detta sammanhang göra en detaljerad bedömning av de här aktuella motionerna, vilka således avstyrks i berörda delar.

2000/01:NU2

Allmänna utlokaliseringsfrågor

Motionerna

I detta avsnitt behandlas allmänna utlokaliseringsfrågor. Motionsyrkanden som handlar om utlokaliseringsfrågor i samband med det av regeringen föreslagna nya anslaget eller till utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällena avseende de orter som påverkas av strukturomvandlingen inom försvaret tas upp i avsnittet Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling. Motionsyrkanden om lokalisering av den nya s.k. analysmyndigheten behandlas av utskottet i betänkande 2000/01:NU1.

Enligt vad som sägs i motion 2000/01:N287 (s) bör regeringen få i uppdrag att utreda vilka statliga verksamheter som kan omlokaliseras från de snabbt växande storstadsområdena. Effektiviteten i de redan omlokaliserade enheterna är genomgående hög, anser motionärerna.

Utlokalisering av statliga verksamheter ger glesbygden möjligheter att behålla fler ungdomar och få ett mer IT-inriktat näringsliv, hävdas det i motion 2000/01:N300 (s).

Enligt motionärerna till motion 2000/01:N306 (s) finns det starka skäl att ta ett mer samlat grepp på hur lokalisering av statlig verksamhet kan bidra till regional utveckling. Motionärerna föreslår att möjligheterna till utlokalisering av statlig verksamhet ses över.

I motion 2000/01:N370 (s) anförs det att statliga myndigheter bör flyttas till Stockholms förorter. Då blir placeringen en del av satsningarna för att bryta den pågående utvecklingen mot större sociala klyftor mellan olika områden.

Kalmar län är det län som har lägst andel statlig verksamhet, hävdas det i motion 2000/01:N249 (c). Eftersom alla invånare bör ha lika tillgång till statlig service bör den statliga verksamheten vara mer spridd över landet. Vid ny- eller omorganisation av statliga myndigheter bör utlokalisering ske till Kalmar län.

I motion 2000/01:N268 (fp) anförs att en fortsatt utlokalisering av statliga myndigheter är positiv. Särskilt när det gäller nya statliga organ bör huvudregeln vara att de lokaliseras utanför storstadsregionerna så långt det är möjligt. Samma budskap ges i motion 2000/01:N325 (fp).

Vissa kompletterande upplysningar

Utskottet behandlade frågor om utvecklingsprogram för kommuner med anledning av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten tillika med frågor om utlokalisering av statliga myndigheter m.m. i mars 2000 (skr. 1999/2000:33, bet. 1999/2000:NU10). I utskottets betänkande konstateras att det föreligger principer för såväl lokaliseringsärenden som för beslutshandlingen i sådana ärenden. Dessa principer har riksdagen givit regeringen till känna

hösten 1996 (bet. 1996/97: AU2). Därefter har det inte funnits krav på att ändra de nämnda principerna för myndighetslokalisering. I det aktuella betänkandet från arbetsmarknadsutskottet preciserades att varje beslut om omlokalisering av befintlig verksamhet eller lokalisering av nya myndigheter bör föregås av noggranna överväganden om möjligheten att i första hand placera dem i länscentrum eller vissa andra orter i eller i anslutning till nationella regionalpolitiska stödområden. Alternativ lokalisering kan vara orter eller regioner där statlig verksamhet läggs ned eller som i övrigt är mindre väl försörjda med sådan verksamhet. I vart fall bör en annan lokaliseringsort än Stockholm övervägas. En utgångspunkt skall dock vara att myndigheterna även efter en sådan lokalisering skall kunna utföra sina arbetsuppgifter effektivt. De möjligheter som står till buds att åstadkomma en bättre regional balans måste så långt möjligt tas till vara. När det gäller effekterna av omstruktureringen av statlig verksamhet ville arbetsmarknadsutskottet betona vikten av att besluten föregås av kartläggningar, analyser och bedömningar av konsekvenserna från regionalpolitisk utgångspunkt.

Sammanfattningsvis ansåg näringsutskottet att de gällande principerna för utlokalisering av statliga myndigheter även fortsättningsvis bör äga giltighet.

Utskottets ställningstagande

Under våren 2000 gjorde utskottet en grundlig behandling av olika frågor med anknytning till utlokalisering av statliga myndigheter. Utskottet ser därför inte någon anledning för riksdagen att nu inta någon annan ståndpunkt i frågan än vad som gjordes tidigare i år. Med hänvisning till vad som anförts av styrks berörda yrkanden i de här aktuella motionerna.

Åtgärder i län och regioner

Motionerna

De motioner som berör åtgärder i särskilda län och regioner har förtecknats nedan tillika med vissa kompletterande uppgifter och hänvisningar till ytterligare information om de frågor som tas upp i respektive motion.

LÄN/ REGION	MOTION	ÖNSKADE ÅTGÄRDER	VISSA KOMPLETTERANDE UPPGIFTER
Stockholms län	2000/01:N278 (kd)	Åtgärder för att utveckla Stockholm som ett nav i den nya ekonomin samt för att undanröja de hinder som försvårar utvecklingen.	Beslut om en nationell politik för storstadsregionerna (bet. 1998/99:AU2) för att ge dessa regioner goda förutsättningar för tillväxt och att bryta segregationen. En storstadsdelegation har inrättats.

Stockholms län	2000/01:N321 (m)	Ökade satsningar i Stockholmsregionen så att staden kan fortsätta vara landets tillväxtmotor. Entreprenörskap bör utvecklas inom nya samhällsområden.	Se föregående motion.
Kalmar län	2000/01:N347 (c)	Krav på regionalpolitiska åtgärder för ökad sysselsättning och utveckling, bl.a. inom kommunikations-, IT- och utbildningsområdena. Goda villkor för företagande, bl.a. minskat krångel.	Stora delar av Kalmar län ingår i EG:s strukturfondsområde mål 2 Södra. Beträffande regelförenkling m.m. hänvisas till utskottets näringspolitiska betänkande 2000/01:NU1.
Öresundsregionen	2000/01:N308 (fp)	Åtgärder för att den nya broförbindelsen med Danmark skall ge möjlighet till utveckling. En Öresundsdelegation förespråkas.	Öresundsdelegationen, med regionala och nationella svenska representanter och med statsrådet Leif Pagrotsky som ordförande, är ett komplement till det bilaterala samarbetet mellan Sverige och Danmark. Vidare finns Öresundskomiteen med regionala politiker från Sverige och Danmark, med sekretariat i Köpenhamn.
Skaraborg i Västra Götalands län	2000/01:N342 (s)	Åtgärder för att stimulera utvecklingen i Skaraborg genom att bl.a. satsa på utbildning, bredband, turism, kultur och utveckling av nya branscher.	De nordligaste delarna ingår i EG:s strukturfondsområde mål 2 Västra. Kulturminister Marita Ulvskog besvarade fråga (1999/2000:1308) om regional kulturverksamhet i Västra Götaland och hänvisade till PARK-kommitténs slutbetänkande (SOU 2000:85). Enligt detta bör uppgiften att fördela statsbidrag till regionala kulturinstitutioner ingå i försöksverksamheten i Västra Götaland.
Värmlands län	2000/01:N338 (s)	En nationell politik som syftar till utjämning samt en aktiv och kraftfull regionalpolitik för att utveckla Värmland. Kommunikationer, vård m.m. måste fungera.	Stora delar ingår i EG:s strukturfondsområden: mål 1 Södra skogslänsregionen resp. Mål 2 Västra.

Dalarnas län	2000/01:N264 (s)	Åtgärder för att förhindra arbetskraftsbrist genom att satsa på högre utbildning, fungerande lokala arbetsmarknader och tillbakaflytt av utbildade ungdomar.	Hela länet ingår i EG:s strukturfondsområden: mål 1 Södra skogslänsregionen resp. Mål 2 Norra.
Falun/ Dalarnas län	2000/01:N256 (s, c)	Kompensatoriska åtgärder för att skapa nya förutsättningar i Falun.	Svenska Skidförbundet flyttar till Falun som en del av regeringens omställningsarbete efter försvarets omstrukturering.
Dalarnas län	2000/01:N201 (m)	Mer aktiv företagspolitik, bl.a. skattesänkningar, en mer flexibel arbetsmarknad och regelförenklingar i syfte att gynna den regionala utvecklingen i Dalarna.	Se föregående motion. Beträffande regelförenkling m.m. hänvisas till utskottets näringspolitiska betänkande 2000/01:NU1.
Gävleborgs län	2000/01: Ub280 (m)	Åtgärder för att förbättra företagsklimatet och tillgången på utbildad arbetskraft, bl.a. genom sänkta skatter för företagen, en modern yrkesutbildning och förändrad arbetsrätt.	Hänvisning till utskottets näringspolitiska betänkande 2000/01:NU1.
Västernorrlands län	2000/01:N315 (c)	Satsning i Västernorrland på produktutveckling och förädling av träprodukter samt ökad träkonsumtion.	Hela länet ingår i EG:s strukturfondsområde mål 1 Södra Skogslänsregionen.
Norrbottnens län	2000/01:N352 (s)	Åtgärder för att öka tillväxten i Norrbotten genom bl.a. stimulans av utbyggnad av infrastrukturen, inklusive bredband.	Hela länet ingår i EG:s strukturfondsområde mål 1 Norra Norrlandsregionen. Apoteksbolaget AB kommer att etablera ett logistikcenter i Boden med ca 150–200 arbetstillfällen. Rymsbolaget AB kommer att flytta ca 75 arbetstillfällen till Kiruna. Båda lokaliseringarna är initierade med anledning av försvarets omstrukturering.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att enkom de åtgärder som vidtas inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling inte kan lösa de regionalpolitiska problemen. Insatser krävs inom många olika politikområden, såsom exem-

Som tidigare redovisats har ett omfattande underlagsmaterial tagits fram för regeringens beredning i form av den regionalpolitiska utredningens slutbetänkande och alla de underlagsrapporter som betänkandet vilar på. Remissbehandling pågår. Regeringen har aviserat att en regionalpolitisk proposition kommer att läggas fram för riksdagens behandling under år 2001. Enligt utskottets uppfattning kan den planerade propositionen förutses leda till en ingående sakbehandling av olika frågor inom och med anknytning till regionalpolitiken. Mot denna bakgrund avstår utskottet från att i detta sammanhang göra en detaljerad bedömning av de här aktuella motionerna, vilka således avstyrks i berörda delar.

Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Inledning

Regeringens förslag till anslag under utgiftsområde 19 redovisas i bilaga. Sammanlagt tas tio anslag upp under detta utgiftsområde. Regeringsförslaget innebär vissa ändringar i anslagsstrukturen jämfört med innevarande budgetår, vilket framgår under respektive anslagsrubrik i det följande. Förutom anslagen inom politikområdet Regionalpolitik ingår – som tidigare nämnts – ett anslag inom politikområdet IT, tele och post. Utgiftsramen föreslås till ca 4,2 miljarder kronor för budgetåret 2001, vilket har tillstyrkts av finansutskottet och beslutats av riksdagen (bet. 2000/01:FiU1). Övriga partiers förslag till utgiftsram för utgiftsområde 19 fördelar sig på följande sätt. Vänsterpartiet och Miljöpartiet har inte lagt fram budgetförslag som avviker från regeringsförslaget. Övriga partiers förslag innebär en lägre ram än regeringsförslaget, nämligen 300 miljoner kronor lägre (m), 450 miljoner kronor lägre (kd respektive c) och 950 miljoner kronor lägre (fp).

Enligt regeringens förslag kompletteras anslagen 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, 33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006 och 37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m. med bemyndiganden för regeringen att ingå ekonomiska förpliktelser, vilka leder till utgifter under kommande år. Vidare föreslår regeringen att riksdagen godkänner ett något ändrat användningsområde för anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder.

I det följande redovisas regeringens förslag till olika anslag inom utgiftsområdet och motsvarande förslag i aktuella motioner. Därefter redovisas utskottets ställningstagande samlat i ett avslutande avsnitt.

Allmänna regionalpolitiska åtgärder (33:1)

Propositionen

Anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder disponeras av länsstyrelserna, den nya myndigheten för företagsutveckling (år 2000 av NUTEK) och regeringen. År 2001 föreslås anslaget uppgå till ca 1 675 miljoner kronor.

Till anslaget har knutits ett bemyndigande. Riksdagen har bemyndigat regeringen att under år 2000 låta staten ta på sig ekonomiska förpliktelser i samband med regionalpolitiska åtgärder som innebär utgifter om högst 2 588 miljoner kronor under åren 2001–2008 (prop. 1999/2000:100, bet. 1999/2000:FiU27). Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 3 000 miljoner kronor under åren 2002–2008.

Det föreslagna anslaget för år 2001 (prop. s. 38–41) gäller anvisande av medel till följande ändamål:

- regionala utvecklingsbidrag,
- lån till privata regionala investmentbolag,
- landsbygdsbidrag,
- stöd till kommersiell service,
- småföretagsstöd,
- sysselsättningsbidrag,
- såddfinansiering,
- regional och central projektverksamhet,
- medfinansiering av strukturfondsprogram,
- viss administration, uppföljning och utvärdering av det regionalpolitiska företagsstödet m.m.,
- viss central utvecklingsverksamhet m.m.

Medel inom anslaget får, inom ramen för ovan nämnda ändamål, användas för medfinansiering av åtgärder inom regionala tillväxtavtal samt inom strukturfondsprogram. Huvuddelen av anslaget beräknas komma att användas av länsstyrelserna respektive självstyrelseorganen för dessa ändamål samt för olika former av företagsstöd.

Tidigare har detta anslag bl.a. använts för administration av genomförandet av EG:s strukturfondsprogram m.m. Finansieringen av sådan administration vid länsstyrelser och regionala självstyrelseorgan föreslås fr.o.m. år 2001 ske från anslagen 32:1 Länsstyrelserna m.m. och 32:2 Regionala självstyrelseorgan inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och bygande. Förslaget innebär att 41 miljoner kronor omförs från anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder.

Som en försöksverksamhet har regionförbunden i Kalmar och Skåne län respektive Gotlands kommun övertagit länsstyrelsernas ansvar för att utarbeta regionala utvecklingsstrategier (prop. 1996/97:36, bet. 1996/97:KU4). Från och med den 1 januari 1999 utgör de nybildade Skåne läns landsting och Västra Götalands läns landsting självstyrelseorgan i respektive län (prop. 1996/97:108, bet. 1996/97:BoU13). Avsikten är att självstyrelseorganen i berörda län skall disponera medel enligt samma riktlinjer som gäller för länsstyrelserna. Även länsstyrelserna i de berörda länen bör dock få disponera vissa medel från anslaget, bl.a. för att kunna bedriva projekt för t.ex. servicelösningar i glesbygd och vissa jämställdhetsprojekt. Vidare bör länsstyrelserna i dessa län få använda medel till att medfinansiera projekt inom EG:s strukturfondsprogram. Försöksverksamheten med ändrad regional ansvarsfördelning skall pågå fram till den 31 december år 2002.

Det bör även fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att fördela anslaget mellan länen och utfärda de föreskrifter som behövs. Vid fördelningen av medel mellan länen bör som hittills de regionala problemens svårighetsgrad utgöra den huvudsakliga fördelningsnyckeln med särskilt beaktande av medfinansieringsbehovet av åtgärder inom strukturfondsprogrammen.

Motionerna

Enligt vad som sägs i motion 2000/01:N349 (s) är det angeläget att Olofströms kommun även kommande år får medel för näringslivsutvecklande åtgärder från det aktuella anslaget.

I motion 2000/01:N361 (m) anförs att selektiva stödformer som regionala utvecklingsbidrag, landsbygdsbidrag, sysselsättningsbidrag m.m. successivt bör reduceras och ersättas med andra mer generella åtgärder under de närmaste åren. Bemyndiganderamen för sådana förpliktelser bör minskas i motsvarande omfattning. Anslaget för år 2001 bör minskas med 250 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Om kvoteringsstrategin (minst 40 % av antalet nya arbetstillfällen till det underrepresenterade könet) misslyckas inom ett län bör särskilda åtgärder vidtas så att de outnyttjade regionalpolitiska medlen omfördelas till regioner med bättre könsmässig profil inom företagsstöden, föreslås det i motion 2000/01:N304 (v).

Budskapet i motion 2000/01:N332 (kd) är att bemyndigandesystemet inte fungerar på ett bra sätt. I det fall ett projekt går bättre än prognoserna och behöver medel tidigare än planerat kan det vara brist på likvida medel eftersom anslaget är slut. En bättre balans mellan anslag och bemyndigande är viktigare än en utökad bemyndiganderam enligt motionärerna. Den föreslagna utökningen av bemyndiganderamen till 3 000 miljoner kronor avvisas.

Med anledning av det ökade antalet ansökningar om medel för regionala projekt, som följer på omstruktureringen av försvaret, bör Gotlands kommun erhålla ytterligare 20 miljoner kronor till regionala utvecklingsinsatser utöver de ca 20 miljoner kronor som årligen tilldelas, enligt uppfattningen i motion 2000/01:N258 (c).

I motion 2000/01:Fi211 (fp) föreslås att anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder minskas med 500 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Samma krav återkommer i motion 2000/01:N268 (fp).

I motion 2000/01:N263 (fp) begärs att regionalpolitiska medel skall kunna användas för kulturella inslag på Gotland inom ramen för det s.k. länsanslaget (anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder).

Enligt förslag i motionerna 2000/01:N268 (fp) och 2000/01:N325 (fp) bör ett särskilt anslag inrättas i statsbudgeten för upphandling av grundläggande samhällsservice i regionalpolitiskt utsatta områden.

Bemyndigandesystemet

Genom riksdagens beslut i juni 2000 (prop. 1999/2000:100, bet. 1999/2000:FiU27) bemyndigades regeringen som redan nämnts att under år 2000, såvitt avser anslaget A1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare gjorda åtaganden, innebär utgifter på högst ca 2,6 miljarder kronor under åren 2001–2008. Bemyndigandena fördelas enligt de långsiktiga regionalpolitiska problemens svårighetsgrad, sägs det i det ändrade regleringsbrevet för anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder (regeringsbeslut från juni 2000). För att undvika sådana obalanser, som bl.a. redovisas i motion 2000/01:N332 (kd), anges i det ändrade regleringsbrevet de maximala utbetalningar från anslaget som får göras av länsstyrelser m.fl. under åren 2001 respektive 2002. De angivna maximibeloppen gäller enligt regeringen som en planeringsram för bl.a. länsstyrelserna under förutsättning att anslaget för år 2002 kommer att uppgå till det belopp som beräknats i budgetpropositionen för år 2000. Regeringens syfte är att länsstyrelserna m.fl. i god tid skall ha information som möjliggör planering av projektens bedrivande i takt med de medel som står till förfogande.

Regionalpolitiska insatser på Gotland

När det gäller regionalpolitiska insatser på Gotland kan det erinras om att regeringen har tillsatt en omställningsgrupp med uppdrag att föreslå och genomföra utvecklingsprogram för de prioriterade försvarskommunerna, bl.a. Gotland. I ett senare avsnitt redovisas att förberedelser pågår för en utlokalisering av delar av Stockholms allmänna försäkringskassa till Gotland.

Kultur

Anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder får även användas till kulturinsatser av regionalpolitisk betydelse.

Landsbygdslån (33:2)*Propositionen*

Den nya myndigheten för företagsutveckling avses disponera anslaget för landsbygdslån som beviljas av länsstyrelserna och de regionala självstyrelseorganen. Anslaget disponeras även för utbetalningar av tidigare beviljade regionala utvecklingslån. (Stödformen Regionala utvecklingslån upphörde den 1 januari 1999 enligt riksdagens beslut.) Medel under anslaget får, inom ramen för anslagets ändamål, användas för medfinansiering av åtgärder inom regionala tillväxtavtal. Anslaget föreslås uppgå till 60 miljoner kronor med hänsyn till att efterfrågan på lån beräknas bli mindre än tidigare beräknat.

Inga motioner har väckts på detta område.

Propositionen

Anslaget disponeras av Riksgäldskontoret. Systemet med kreditgarantier inom regionalpolitiken upphörde den 1 januari 1997 och ersattes med landsbygdslån. Från anslaget betalas utgifter för att infria statliga garantier enligt ett antal äldre förordningar. Regeringen föreslår ett anslag på 9 miljoner kronor för år 2001.

Inga motioner har väckts på detta område.

Ersättning för nedsättning av socialavgifter (33:4)

Propositionen

Anslaget disponeras av Riksförsäkringsverket för att täcka bortfall av avgiftsinkomster till följd av tillämpningen av lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter. Enligt denna lag skall den procentsats, efter vilken arbetsgivaravgifter och egenavgifter beräknas, sättas ned för verksamheter inom vissa näringsgrenar inom stödområde A t.o.m. utgiftsåret 2000. Nedsättningen uppgår till åtta procentenheter. Anslaget föreslås uppgå till 200 miljoner kronor år 2001 mot ca 164 miljoner kronor år 2000. Skälet till att det föreslagna anslaget är högre än under innevarande budgetår är enligt regeringen att stora retroaktiva utbetalningar förväntas ske.

Motionen

I motion 2000/01:N332 (kd) begärs att nedsättningen av socialavgifterna med åtta procentenheter för vissa verksamheter och vissa områden – såsom utskottet och riksdagen utformade reglerna hösten 1999 – bör drivas igenom. Nedsättningen bör inte avskaffas av regeringen eftersom frågan om stödets förenlighet med EG:s regelverk ännu inte är avgjord.

Vissa kompletterande uppgifter

EG-kommissionen inledde i början av år 2000 en granskning av om stödformen nedsättning av socialavgifter är förenlig med gällande gemenskapsregler. Granskningen är ännu inte avslutad. Om kommissionen finner att stödet inte är förenligt med gemenskapsreglerna, kommer en fortsatt stödgivning att vara otillåten. I artikel 88.3 i Romfördraget, i dess lydelse enligt Amsterdamfördraget, klargörs att medlemsstaterna under tiden för kommissionens granskning inte får driva igenom den granskade stödformen eller åtgärderna. Först måste kommissionen fatta ett slutgiltigt beslut om stödformen.

Statsrådet Ulrika Messing framhöll nyligen på en fråga (2000/01:129) av Laila Bäck (s) att kommissionen ännu inte fattat beslut i ärendet. Vidare klargjorde hon att regeringen under de senaste åren lagt ned mycket arbete på att få behålla denna stödform. Detta arbete pågår fortfarande, förklarade statsrådet.

Propositionen

Anslaget skall disponeras av den nya myndigheten för företagsutveckling. De förändringar rörande transportbidrag som riksdagen tidigare beslutat om (prop. 1997/98:62, bet. 1997/98:AU11) har under år 1999 godkänts av EG-kommissionen för tillämpning fr.o.m. år 2000. Den nya förordningen (2000:281) om regionalt transportbidrag trädde i kraft den 1 juni 2000.

Eftersom en viss förändring skett av stödförmen beräknas anslagsbehovet minska från anslagsnivån 345 miljoner kronor år 2000 till 336 miljoner kronor år 2001.

Motionerna

Även sjötransporter från hamnar i Norge bör få transportbidrag enligt förslag i motionerna 2000/01:N272 (v), 2000/01:N289 (c), 2000/01:N299 (fp) och 2000/01:N379 (s). Motionärerna beklagar att den nya förordningen (2000:281) om regionalt transportbidrag inte medger bidrag för transporter från norska hamnar.

Enligt förslag i motion 2000/01:N:359 (s) bör zonindelningen för transportbidraget justeras för att det inte skall uppstå svåra oförutsedda konsekvenser för vissa inlandssågverk. Motionärerna anser att Ånge kommun bör överföras till zon 5, när det gäller beräkning av transportbidrag.

Med de nuvarande reglerna subventioneras miljöovänlig lastbilstrafik som kör hela sträckan från Norrland till Göteborg, sägs det i motion 2000/01:T643 (v). Motionärerna pläderar för att transportbidraget skall utvidgas till att avse också transporter från stödområdet, som omlastas i en Vänerhamn, för vidare transport till Göteborg. Motsvarande synpunkter framförs i motion 2000/01:T620 (c). Detta skulle gynna såväl Vänersjöfarten som godstrafiken på Inlandsbanan, påpekar motionärerna.

I motion 2000/01:N240 (c) anser motionärerna att det nuvarande transportbidraget har brister genom att stöd för sjötransport endast lämnas om lastning sker i hamn som ligger inom stödområde. Detta innebär en konkurrensnackdel för de hamnar som ligger nära, men inte inom stödområdet. Reglerna bör därför ändras, menar motionärerna.

Ett särskilt transportbidrag bör gälla samtransporter för småföretagen, t.ex. inom livsmedelssektorn, enligt förslag i motion 2000/01:MJ259 (c). Nuvarande stöd är helt inriktade på den storskaliga livsmedelsindustrin, anför motionären.

Vissa kompletterande uppgifter

Transportbidrag till norska hamnar m.m.

Transportbidraget är ett statsstöd och måste som ett sådant godkännas av EG-kommissionen. Under år 1999 förhandlade Sverige med kommissionen inför införandet av de nya reglerna. Enligt kommissionens förutsättningar kunde sjötransportbidrag endast godkännas för frakt mellan hamn i transportbi-

dragsområdet och hamn i övriga Sverige. Alla eventuella ändringar i stödformen kräver godkännande av kommissionen. Att bevilja stöd som inte godkänts av kommissionen innebär att stödet är otillåtet och medför att stödmottagaren kan bli skyldig att återbetala stödet.

Enligt förordningen (2000:281) om regionalt transportbidrag kan bidrag lämnas om transportavståndet uppgår till minst 401 kilometer. Om transportavståndet inte uppgår till 401 km, men transporten delvis har utförts inom finskt eller norskt område, får den finska eller norska sträckan tillgodoräknas. Transportbidrag får dock lämnas endast för den del av transporten som utförts inom svenskt område.

Zonindelning

En ändring av zonindelningen inom transportbidragsreglerna kräver anmälan till och godkännande av EG-kommissionen, vilken nyligen har godkänt de nuvarande reglerna. Transportbidraget liksom övriga regionalpolitiska stöd övervägs inom Regeringskansliet i samband med den kommande regionalpolitiska propositionen.

Transportbidrag inom livsmedelssektorn

Förordningen (2000:281) om regionalt transportbidrag utfärdades den 11 maj 2000, trädde i kraft den 1 juni 2000 och skall tillämpas för tid fr.o.m. den 1 januari 2000. I förordningen stadgas att transportbidrag inte får lämnas till jordbruksverksamhet m.m.

Den 13 oktober 2000 svarade näringsminister Björn Rosengren på en interpellation (2000/01:22) från Åke Sandström (c) om de nya reglerna för transportbidrag. Frågan gällde retroaktiviteten av de nya transportbidragsreglerna samt om de drabbade företagen kunde kompenseras. Näringsministern klargjorde att gällande gemenskapsregler om statligt stöd för regionala ändamål inte är tillämpliga på jordbruks- och fiskeriprodukter, vilket medför att regionalpolitiskt stöd inte längre kan ges till transport av sådana produkter. Näringsministern beklagade att Sverige inte uppmärksammat förbudet att ge stöd till jordbruks- och fiskeriprodukter tidigare och då tagit bort transportbidraget på dessa områden. I övrigt hänvisades till den pågående beredningen av den regionalpolitiska utredningens förslag.

Glesbygdsverket (33:6)

Propositionen

Anslaget disponeras av Glesbygdsverket. Det övergripande målet för Glesbygdsverket är att främst genom påverkan på olika samhällssektorer verka för goda levnadsförhållanden och utvecklingsmöjligheter för glesbygds- och landsbygdsbefolkningen med tyngdpunkten i skogslänens inre delar samt i skärgårdsområdena. Anslaget föreslås uppgå till ca 25 miljoner kronor år 2001.

Inga motioner har väckts på detta område.

Riksdagens revisorer har redovisat en förstudie (2000/01:2) av Glesbygdverket i oktober 2000. Förstudien har enligt revisorererna visat att det finns tillräckliga skäl för att genomföra en granskning på följande områden: resultat och effekter av verksamheten, Glesbygdverkets roll i regionalpolitiken, sektorssamordning, information som styrmedel och regeringens styrning av Glesbygdverket.

Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999 (33:7)

Propositionen

Anslaget skall disponeras av den nya myndigheten för företagsutveckling och vissa länsstyrelser för utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Regionalfonden är en av EG:s fyra strukturfonder som delfinansierar 23 strukturfondsprogram inom de tidigare målen 2, 5b och 6 samt vissa av de s.k. gemenskapsinitiativen. Utbetalning kan ske efter att upparbetade kostnader i de enskilda projekten redovisats.

Fram t.o.m. april 2000 har 60 % av regionalfondsbeloppet för hela perioden utbetalats. Prognosen är att 88 % skall vara utbetalat till slutet på år 2000. Inbetalningarna från EG-kommissionen till Sverige sker genom att förskott lämnas, med undantag för de sista 20 procenten som betalas i efterskott vid slutredovisning av de olika programmen. De sista inbetalningarna från EG-kommissionen till Sverige beräknas ske under åren 2002 och 2003. De sista utbetalningarna till projektägarna från anslaget beräknas ske under år 2001. Anslaget föreslås uppgå till 559 miljoner kronor år 2001.

Inga motioner om anslag har väckts på detta område.

Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006 (33:8)

Propositionen

Anslaget disponeras av länsstyrelserna i Jönköpings, Örebro, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län för utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden avseende programperioden 2000–2006. Regionalfonden delfinansierar programmen inom mål 1 och 2 (inklusive områden som får stöd under en övergångstid) samt gemenskapsinitiativen Urban och Interreg III i sin helhet.

Utgiftsprognosen är lägre än anslaget för år 2000 beroende på att genomförandet av strukturfondsprogrammen kommer att starta senare än vad som tidigare bedömts.

Inbetalningarna från EG-kommissionen till Sverige kommer delvis som förskott, omfattande 7 % av den totala regionalfondsramen. Sverige måste därefter redovisa faktiska utbetalningar till projekten för att erhålla ytterligare strukturfondsmedel.

Anslaget föreslås uppgå till 800 miljoner kronor år 2001. Regeringen föreslår vidare att riksdagen ger regeringen ett bemyndigande att under år 2001 besluta om åtaganden som innebär utgifter på högst 3 400 miljoner kronor

under åren 2002–2008. Syftet är att anpassa anslaget till ett långsiktigt planerande för de beslutande myndigheterna enligt de intentioner som ligger till grund för EG:s fleråriga strukturfondsprogram.

Inga motioner om anslag har väckts på detta område.

Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner (33:9)

Propositionen

Enligt regeringens tidigare skrivelse om utvecklingsprogram för kommuner med särskilda omställningsproblem främst på grund av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten skall regeringen vidta ett antal åtgärder i vissa kommuner. Staten avser bl.a. att lokalisera ca 1 280 statliga arbetstillfällen till följande kommuner: Kiruna, Boden, Sollefteå, Härnösand, Falun, Karlskoga, Gotland och Hässleholm.

Den s.k. Omställningsgruppen inom Näringsdepartementet har till uppgift att bistå kommuner med särskilda omställningsproblem och att stärka kommunernas förmåga att arbeta långsiktigt och strategiskt med sin näringslivsutveckling så att befintliga resurser kan tillvaratas effektivt (prop. s. 18).

Regeringen föreslår att anslaget skall uppgå till 100 miljoner kronor år 2001. Anslaget bör disponeras av regeringen och användas till att delfinansiera utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till de nämnda kommunerna. Huvudprincipen bör dock vara att utgifterna för dessa lokaliseringar skall rymmas inom de utgiftsområden som berört departement svarar för.

Motionerna

Motionsyrkanden om anslagsfrågor och om utlokalisering till de orter som är berörda av försvarets strukturomvandling behandlas i detta avsnitt. Övriga motionsyrkanden som rör lokaliseringsfrågor har behandlats i avsnittet Allmänna utlokaliseringsfrågor.

Regeringen bör agera för tillskapande av nya arbetstillfällen till Sollefteå, som utlovats ersättningsjobb till följd av försvarsnedläggningarna, sägs det i motion 2000/01:So448 (s). Möjligheter att öka antalet arbetstillfällen finns bl.a. inom ungdomsvården.

I motion 2000/01:N361 (m) hävdas att utlokaliseringar av statliga arbetstillfällen varit kontraproduktiva. Dels påverkas myndigheternas verksamhet negativt, dels höjs inte sysselsättningsnivån vid berörda orter. Anslaget bör därför minska med 50 miljoner kronor för budgetåret 2001.

I motion 2000/01:N263 (fp) påpekas det att den offentliga sektorn är av stor betydelse för Gotland, inte minst därför att den är en viktig arbetsgivare för kvinnor. Statliga myndigheter bör enligt motionären lokaliseras till Gotland, särskilt när det gäller nytillkommande verksamhet.

Utskottet behandlade frågor om utvecklingsprogram för kommuner med anledning av strukturomvandlingar inom Försvarsmakten tillika med frågor om utlokalisering av statliga myndigheter m.m. i mars 2000 (skr. 1999/2000:33, bet. 1999/2000:NU10). Utskottets ställningstagande till behovet av åtgärder i allmänhet med anledning av försvarsnedläggningarna innebär att utskottet ställde sig positivt till regeringens satsning på utvecklingsprogram för de aktuella kommunerna. Utskottet utgick från att de omdisponeringar eller ytterligare resurser som kunde visa sig vara nödvändiga redovisas i samband med den ekonomiska vårpropositionen år 2000 eller i senare propositioner.

När det gäller lokalisering av statliga arbeten till de prioriterade försvarskommunerna har regeringen hittills fattat beslut om bl.a. etablering i Sollefteå av vissa nya funktioner inom Överstyrelsen för civil beredskap (ÖCB). Vidare har beslut fattats om bidrag till Sveriges Rese- och Turistråd AB för att projektet Visit Sweden skall etableras och utöka rådets verksamhet i Sollefteå. Genom detta projekt skall små och medelstora turistföretag erbjudas möjligheter till marknadsföring med hjälp av ny teknik.

Flera beslut har också fattats om bidrag till etableringar av företag inom det privata näringslivet till Sollefteå.

När det gäller Gotland har regeringen i oktober 2000 fattat beslut om att tillsätta en organisationskommitté för att förbereda utlokalisering av delar av Stockholms läns allmänna försäkringskassa till Gotlands läns allmänna försäkringskassa. Enligt direktiven (dir. 2000:67) skall kommittén utgå från en utlokalisering av minst 110 arbetstillfällen, varav den största delen bör avse kvalificerade handläggareuppgifter. Utlokaliseringen bör kunna genomföras vid årsskiftet 2001/2002. Kommittén skall redovisa sitt uppdrag senast den 15 december 2000.

IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m. (37:1)

Propositionen

Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling omfattar i enlighet med den nya strukturen i årets budgetproposition även det nya anslaget 37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m. inom politikområdet IT, tele och post.

Enligt riksdagens beslut om IT-politiken (prop. 1999/2000:86, bet. 1999/2000:TU9) skall stöd kunna lämnas till finansiering av utbyggnad av regionala transportnät, som inte kommer till stånd på kommersiella grunder.

En av regeringen tillsatt särskild utredare har i uppdrag (dir. 2000:4) att redovisa en prioritering av geografisk fördelning av medlen samt föreslå vilken organisation eller myndighet som bör disponera anslaget. Ett slutbetänkande väntas i slutet av november 2000. Det föreslagna anslaget, 450 miljoner kronor, bör till någon del tas i anspråk för administration vid berörda myndigheter.

Regeringen föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001 ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter under åren 2002–2004 på högst 700 miljoner kronor.

Motionerna

I motionerna 2000/01:T212 (kd) och 2000/01:N332 (kd) avvisas regeringens förslag om ett anslag på 450 miljoner kronor till regionala transportnät. Motionärerna anser att utbyggnaden av IT-infrastrukturen skulle ha skett tidigare genom marknadens försorg om företagen fått klara signaler om vilken konkurrenspolitik som gällt i Sverige och vilken roll staten skulle spela.

I motion 2000/01:N368 (c) redovisas att Centerpartiet i annat sammanhang redogjort för partiets syn angående en utbyggnad av IT-infrastruktur. Enligt Centerpartiets uppfattning är regeringens förslag inte alls tillräckligt för att ge förutsättningar för en snabb bredbandsförbindelse i hela landet. Anslaget 37:1 på 450 miljoner kronor under utgiftsområde 19 bör utgå, eftersom Centerpartiet förordar en bred satsning som ej är anslagsfinansierad.

I motionerna 2000/01:Fi211 (fp) och 2000/01:N268 (fp) avvisas förslaget om anslag på 450 miljoner kronor till regionala transportnät. Enligt motionärerna saknas det anledning att satsa statliga pengar på en bredbandsutbyggnad, eftersom såväl tekniken som utbyggnaden går fram i snabb takt.

Vissa kompletterande upplysningar

Enligt uppgift överväger utredningen om infrastrukturprogram för bredbandskommunikation att föreslå att de medel som reserverats till utbyggnad av regionala transportnät (prop. 1999/2000:86, bet. 1999/2000:TU9) skall fördelas till nät på landsbygden, dvs. orter med färre än 3 000 invånare och övrig landsbygd inklusive glesbygd, samt till nät mellan dessa orter och andra orter. De berörda områdena för stödet avser investeringar i nät som inte bedöms komma till stånd på kommersiell grund inom skäligen tid. Orterna bör vara prioriterade av regional- och näringspolitiska skäl. Utredningen överväger även att föreslå att kommunerna skall få ansvar för upphandling av IT-infrastruktur med hjälp av stödpengarna.

Slutbetänkandet skall avlämnas senast den 30 november 2000. Med hänsyn till att några punkter ej är färdiganalyserade har utredningen ansökt om förlängning av utredningstiden t.o.m. den 31 maj 2001.

Utskottets ställningstagande

I motionerna 2000/01:Fi211 (fp), 2000/01:T212 (kd), 2000/01:N268 (fp), 2000/01:N332 (kd), 2000/01:N361 (m) och 2000/01:N368 (c) föreslås andra belopp än regeringens förslag för olika anslag inom utgiftsområdet. Yrkandena innebär att Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet förordar lägre ram än den som regeringen har föreslagit. Riksdagen har nyligen bifallit regeringens förslag till ram för utgiftsområde 19. Utskottet utgår i det följande från den fastställda ramen.

Till skillnad från uppfattningen i motionerna 2000/01:N268 (fp) och 2000/01:N325 (fp) anser inte utskottet att situationen är sådan att ett nytt regionalpolitiskt anslag skall inrättas.

När det gäller bemyndigandesystemet inom anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, det s.k. länsanslaget, har under en viss period obalanser kunnat uppstå mellan anslag och bemyndigande. I vissa fall har länen inte haft tillgång till likvida medel för godkända projekt. Detta problem har påpekats i motion 2000/01:N332 (kd). Det ovan berörda nya systemet med maximibelopp som planeringsram för länsstyrelser m.fl. kommer emellertid att medföra att detta problem blir väsentligt mindre. Motionsyrkandena bör således inte föranleda någon åtgärd.

Utskottet har berört vissa jämställdhetsfrågor i avsnittet om den allmänna inriktningen av regionalpolitiken. När det gäller betydelsen av att könspektivet införlivas i regionalpolitiken har utskottet inte någon annan uppfattning än motionärerna i motion 2000/01:N304 (v). Däremot instämmer utskottet inte i förslaget om en omfördelning av regionalpolitiska medel till regioner som har en relativt sett bättre könsmässig profil i sin verksamhet.

Utskottet ställer sig inte heller bakom förslagen i motionerna 2000/01:N349 (s) och 2000/01:N258 (c), vilka tar upp fördelningen av regionalpolitiska medel mellan länen. Det bör, anser utskottet, även fortsättningsvis vara en uppgift för regeringen att fördela anslaget mellan länen och utfärda de föreskrifter som behövs. Liksom hittills bör de regionala problemens svårighetsgrad utgöra den huvudsakliga fördelningsnyckeln med särskilt beaktande av medfinansieringsbehovet av åtgärder inom strukturfondsprogrammen.

Utskottet anser i likhet med föregående år (bet. 1999/2000:NU2 s. 16) att det är angeläget att behålla stödformen nedsättning av socialavgifter. Detta är uppfattningen även i motion 2000/01:N332 (kd). EG-kommissionens granskning av stödets förenlighet med gemenskapsreglerna är dock inte avslutad. I väntan på ett slutgiltigt beslut från kommissionens sida kan de av riksdagen fastlagda reglerna hösten 1999 inte drivas igenom så som motionärerna önskar. Skälet är att ett sådant förfarande skulle stå i strid med Romfördraget.

I ett antal motioner tas upp frågor i anslutning till det regionala transportbidraget. Det finns önskemål om breddade regler så att även transporter som delvis sker inom Norge, transporter som omlastas för Vänersjöfart och transporter inom livsmedelssektorn skall vara bidragsberättigade. Som framgår ovan har Sveriges förhandlingar med kommissionen lett fram till godkännande av det svenska transportbidraget under vissa förutsättningar. Förordningen om regionalt transportbidrag är utfärdad med beaktande av dessa förutsättningar. Enligt utskottets mening bör nya förhandlingar med kommissionen inte tas upp förrän den regionalpolitiska propositionen har behandlats av riksdagen. Motionerna 2000/01:T620 (c), 2000/01:T643 (v), 2000/01: MJ259 (c), 2000/01:N240 (c), 2000/01:N272 (v), 2000/01:N289 (c), 2000/01:N299 (fp), 2000/01:N359 (s) och 2000/01:N379 (s) bör således inte få riksdagens stöd.

Med hänsyn till det pågående arbetet med utvecklingsprogram för de kommuner som berörs av Försvarmaktens nedläggningar ser utskottet inte

skäl att stödja motionerna 2000/01:So448 (s) och 2000/01:N263 (fp) i aktuella delar.

2000/01:NU2

Med det anförda tillstyrker utskottet de av regeringen föreslagna anslagen för budgetåret 2001 inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling. Likaså tillstyrks de övriga här aktuella förslagen till riksdagsbeslut som framlagts i budgetpropositionen. Samtliga upptagna motionsyrkanden i detta avsnitt avstyrks.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *allmän inriktning av regionalpolitiken*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:N234, 2000/01:N239 yrkandena 2 och 3, 2000/01:N268 yrkandena 1 och 2, 2000/01:N270, 2000/01:N283, 2000/01:N304 yrkande 2, 2000/01:N316, 2000/01:N319 yrkande 1, 2000/01:N325 yrkandena 1, 2, 18, 20 och 23, 2000/01:N332 yrkandena 1–3 och 5, 2000/01:N339, 2000/01:N357, 2000/01:N364, 2000/01:N365, 2000/01:N383 yrkande 19, 2000/01:N385 yrkandena 1 och 5 och 2000/01:N389 yrkandena 3–6 och 11,

res. 1 (m, kd, c, fp)

res. 2 (mp)

2. beträffande *återförande av del av vattenkraftsvinster*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:N246, 2000/01:N250, 2000/01:N271, 2000/01:N297, 2000/01:N327 yrkande 1, 2000/01:N362 och 2000/01:N383 yrkande 22,

res. 3 (v, kd, c, mp)

3. beträffande *myndighetsfrågor inom det regionalpolitiska området*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:Ju724 yrkande 24, 2000/01:N221, 2000/01:N268 yrkande 26, 2000/01:N325 yrkande 14, 2000/01:N371 och 2000/01:N375,

4. beträffande *allmänna gles- och landsbygdsfrågor*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:T232 yrkande 3, 2000/01:N225 yrkande 1, 2000/01:N239 yrkande 1, 2000/01:N268 yrkande 14, 2000/01:N325 yrkandena 11 och 13, 2000/01:N326 yrkandena 2–7, 2000/01:N333, 2000/01:N383 yrkandena 30 och 31 och 2000/01:N385 yrkande 20,

5. beträffande *skärgårdsfrågor*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:N261 yrkandena 2 och 4, 2000/01:N318 yrkandena 1 och 2, 2000/01:N385 yrkande 21 och 2000/01:N390 yrkandena 1 och 2,

6. beträffande *allmänna utlokaliseringsfrågor*

att riksdagen avslår motionerna 2000/01:N249, 2000/01:N268 yrkande 19, 2000/01:N287, 2000/01:N300, 2000/01:N306, 2000/01:N325 yrkande 19 och 2000/01:N370,

7. beträffande *åtgärder i län och regioner*

att riksdagen

a) avslår motionerna 2000/01:N278 och 2000/01:N321 yrkandena 1 och 5 (Stockholms län),

- b) avslår motion 2000/01:N347 (Kalmar län),
- c) avslår motion 2000/01:N308 (Öresundsregionen),
- d) avslår motion 2000/01:N342 (Skaraborg),
- e) avslår motion 2000/01:N338 (Värmlands län),
- f) avslår motionerna 2000/01:N201, 2000/01:N256 och 2000/01:N264 yrkande 2 (Dalarnas län),
- g) avslår motion 2000/01:Ub280 yrkande 7 (Gävleborgs län),
- h) avslår motion 2000/01:N315 (Västernorrlands län),
- i) avslår motion 2000/01:N352 (Norrbottens län),

8. beträffande *anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling*

att riksdagen med bifall till proposition 2000/01:1 utgiftsområde 19 momenten 1–5 och med avslag på motionerna 2000/01:Fi211 yrkande 22 i denna del, 2000/01:So448 yrkande 2, 2000/01:T212 yrkande 39, 2000/01:T620 yrkande 6, 2000/01:T643 yrkande 4, 2000/01:MJ259 yrkande 9, 2000/01:N240, 2000/01:N258, 2000/01:N263 yrkandena 3 och 10, 2000/01:N268 yrkandena 13 och 27, 2000/01:N272, 2000/01:N289, 2000/01:N299, 2000/01:N304 yrkande 1, 2000/01:N325 yrkande 12, 2000/01:N332 yrkandena 4 och 6–8, 2000/01:N349, 2000/01:N359, 2000/01:N361 yrkandena 1 och 2, 2000/01:N368 och 2000/01:N379

a) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder, ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 3 000 000 000 kr under åren 2002–2008,

b) godkänner regeringens förslag om användningen av anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder,

c) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006, ingå ekonomiska förpliktelser som, inklusive tidigare åtaganden, innebär utgifter på högst 3 400 000 000 kr under åren 2002–2008,

d) bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m., ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 700 000 000 kr under åren 2002–2004,

e) för budgetåret 2001 anvisar anslagen under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling enligt regeringens förslag i bilaga.

Stockholm den 23 november 2000

På näringsutskottets vägnar

Per Westerberg

I beslutet har deltagit: Per Westerberg (m)*, Barbro Andersson Öhrn (s), Reynoldh Furustrand (s), Lennart Beijer (v), Karin Falkmer (m)*, Sylvia

* Har avstått från att delta i beslutet under moment 8.

Reservationer

1. Allmän inriktning av regionalpolitiken (mom. 1)

Per Westerberg (m), Karin Falkmer (m), Ola Karlsson (m), Inger Strömbom (kd), Ola Sundell (m), Åke Sandström (c), Eva Flyborg (fp) och Harald Bergström (kd) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnittet om allmän inriktning av regionalpolitiken som börjar med "Utskottet har" och slutar med "aktuella motionsyrkanden" bort ha följande lydelse:

Regionalpolitiken bör enligt utskottets mening bidra till utvecklingen av livskraftiga regioner i hela landet. Det handlar bl.a. om att förstärka glesbygdsregionernas konkurrenskraft och utvecklingsmöjligheter samt att förbättra möjligheterna för företagande och arbete. Vad som krävs är en genuin förståelse för företagandets villkor. I stället för den hittillsvarande inriktningen på många olika och komplicerade bidragsformer bör strävan vara att näringslivet skall ges mer generella villkor och ett bättre klimat för företagande och entreprenörskap. Då elimineras riskerna att företagsstöd och bidrag snedvrider konkurrensen, vilket minskar effektiviteten i samhällsekonomin. Vidare krävs en decentralisering för att få till stånd en hållbar utveckling.

Särskilt viktigt är det att skapa förutsättningar som gör att s.k. mikroföretag, ofta med kvinnor som drivande kraft, och andra små företag stimuleras att växa liksom att nya företag startas. En bredare öppning för konkurrens inom den offentliga sektorn skulle i många fall gynna kvinnors företagande.

Utskottet förordar en politik som mobiliserar och uppmuntrar människor att ta egna initiativ och ta ansvar för både sig själva och sin bygd. Varje region och varje bygd har sin styrka och sina möjligheter som bäst kan tas till vara genom lokala initiativ. Ett mer dynamiskt företagande och fler riktiga arbeten kräver insatser i huvudsak på andra områden än det regionalpolitiska området, nämligen i första hand i fråga om skatterna, arbetsmarknaden, transportsektorn och kunskapsutvecklingen.

EG-kommissionen har ännu inte godkänt de nuvarande reglerna för nedsättning av socialavgifterna i regionalpolitiskt syfte. Vid ett eventuellt godkännande bör kompensation lämnas retroaktivt och fullt ut till berörda företag. Med hänsyn till förslaget i den regionalpolitiska utredningens slutbetänkande om en nedsättning med 15 procentenheter av socialavgifterna är kommissionens inställning av stor betydelse för en framtida tillämpning. Hänsyn bör därvid tas till hur konkurrensen påverkas i gränstrakterna mellan områden med olika nivåer för socialavgifter.

Utan att gå in på samtliga de spörsmål som tas upp i motionsyrkandena kan utskottet sammanfattningsvis konstatera att regionalpolitiken bör få en

profil av det slag som skisseras ovan. Med anledning av motionerna 2000/01:N239 (c), 2000/01:N268 (fp), 2000/01:N270 (kd), 2000/01:N283 (m), 2000/01:N316 (c), 2000/01:N325 (fp), 2000/01:N332 (kd) och 2000/01:N385 (m) i aktuella delar bör riksdagen instämma i den inriktning som utskottet här har förordat. Övriga behandlade motioner avstyrks i aktuella delar.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *allmän inriktning av regionalpolitiken*

att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:N239 yrkandena 2 och 3, 2000/01:N268 yrkandena 1 och 2, 2000/01:N270, 2000/01:N283, 2000/01:N316, 2000/01:N325 yrkandena 1, 2, 18, 20 och 23, 2000/01:N332 yrkandena 1–3 och 5 och 2000/01:N385 yrkandena 1 och 5 och med avslag på motionerna 2000/01:N234, 2000/01:N304 yrkande 2, 2000/01:N319 yrkande 1, 2000/01:N339, 2000/01:N357, 2000/01:N364, 2000/01:N365, 2000/01:N383 yrkande 19 och 2000/01:N389 yrkandena 3–6 och 11 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför.

2. Allmän inriktning av regionalpolitiken (mom. 1)

Ingegerd Saarinen (mp) anser

dels att den del av utskottets ställningstagande i avsnittet om allmän inriktning av regionalpolitiken som börjar ”Med hänvisning” och slutar med ”aktuella motionsyrkanden” bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är det ett villkor att tillväxten innebär en ekologiskt hållbar utveckling. För att få till stånd en sådan behövs en ny regionalpolitisk strategi, där fyra systemvillkor utgör utgångspunkten för samhällsplaneringen. Dessa villkor innebär att naturen inte skall utsättas för överuttag och inte heller för systematiska ökningar av ämnen från berggrunden eller produktionen samt att hushållningen skall vara sådan att de mänskliga behoven kan tillgodoses överallt. Kommunerna bör stimuleras till att upprätta en sådan hållbar strategi. För detta ändamål bör särskilda lokala näringslivsfonder inrättas. Stödet för omställningen mot ett uthålligt samhälle bör ta sin början genom fullskaleförsök på landsbygden.

Som anförts av ett enhälligt utskott bör riskkapitalförsörjningen utredas ytterligare. Ett annat område där utredningen inte ”nått ända fram” gäller diskussionen om landsbygds- eller glesbygdsavdrag. Där anser utskottet att ett förslag bör läggas fram av regeringen. Ytterligare en fråga för regeringens överväganden inför den planerade propositionen gäller behovet av en starkare styrning av de statliga verken; det behövs tydliga regler för att inte statliga organ skall överge mindre orter och glesbygd.

Utan att gå in på samtliga de spörsmål som tas upp i motionerna kan utskottet sammanfattningsvis konstatera att regionalpolitiken bör få en profil av det slag som skisseras ovan. Med anledning av motionerna 2000/01:N319 (mp), 2000/01:N383 (mp) och 2000/01:N389 (mp) i aktuella delar bör riksdagen instämma i denna inriktning. Övriga behandlade motioner avstyrks i aktuella delar.

dels att utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *allmän inriktning av regionalpolitiken*
att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:N319 yrkande 1, 2000/01:N383 yrkande 19 och 2000/01:N389 yrkandena 3–6 och 11 och med avslag på motionerna 2000/01:N234, 2000/01:N239 yrkandena 2 och 3, 2000/01:N268 yrkandena 1 och 2, 2000/01:N270, 2000/01:N283, 2000/01:N304 yrkande 2, 2000/01:N316, 2000/01:N325 yrkandena 1, 2, 18, 20 och 23, 2000/01:N332 yrkandena 1–3 och 5, 2000/01:N339, 2000/01:N357, 2000/01:N364, 2000/01:N365 och 2000/01:N385 yrkandena 1 och 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

3. Återförande av del av vattenkraftsvinster (mom. 2)

Lennart Beijer (v), Gunilla Wahlén (v), Inger Strömbom (kd), Ingegerd Saarinen (mp), Åke Sandström (c) och Harald Bergström (kd) anser

dels att utskottets ställningstagande i avsnittet om återförande av del av vattenkraftsvinster bort ha följande lydelse:

Med anledning av de motioner som tar upp frågan om återförande av del av vinsterna från vattenkraftsproduktionen till de producerande regionerna vill utskottet instämma i att det är av stor vikt att denna fråga noggrant studeras. Syftet med en återföring är dels att tillföra resurser till infrastruktursatsningar och generella åtgärder för företagsutveckling m.m., dels att kompensera för den skada som utbyggnaden av vattenkraft fört med sig för turism och fiske m.m. Enligt utskottets uppfattning har frågan om återföring av del av vattenkraftsvinsterna inte utretts tillräckligt av den regionalpolitiska utredningen. Bland annat borde utredningen ha belyst de olika metoder som kan utnyttjas för en vattenkraftsåterbäring samt konsekvenserna av dessa. Med hänsyn till denna brist i informationsunderlaget anser utskottet att en ny utredning bör tillsättas för att studera frågan om återförande av del av vattenkraftsvinsterna. Med anledning av de här aktuella motionerna bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *återförande av del av vattenkraftsvinster*
att riksdagen med anledning av motionerna 2000/01:N246, 2000/01:N250, 2000/01:N271, 2000/01:N297, 2000/01:N327 yrkande 1, 2000/01:N362 och 2000/01:N383 yrkande 22 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilda yttranden

1. Allmän inriktning av regionalpolitiken (mom. 1)

Ingegerd Saarinen (mp) anför:

Om reservation 2 (mp) angående den allmänna inriktningen av regionalpolitiken avvisas i den förberedande voteringen i kammaren anser jag att det

alternativ som företrädarna för Socialdemokraterna och Vänsterpartiet står bakom är det närmast bästa; från Miljöpartiets sida kommer vi i så fall att i den slutliga voteringen ansluta oss till detta alternativ.

2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 8)

Per Westerberg, Karin Falkmer, Ola Karlsson och Ola Sundell (alla m) anför:

Den 22 november 2000 beslöt riksdagens majoritet bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att fastställa ekonomiska ramar för de olika utgiftsområdena i den statliga budgeten och en beräkning av statens inkomster avseende år 2001. Samtidigt beslutades om preliminära utgiftstak för åren 2002 och 2003.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. När riksdagens majoritet genom riksdagsbeslutet om ramar för de olika utgiftsområdena valt en annan inriktning av politiken, deltar vi inte i det nu aktuella beslutet om anslagsfördelning inom utgiftsområde 19.

För budgetåret 2001 förordar vi i vår kommittémotion 2000/01:N361 att anslaget 33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder minskas med 250 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. Vi anser att företagsstöd och andra bidrag i form av regionala utvecklingsbidrag, sysselsättningsbidrag m.m. bör trappas ned och ersättas med generella åtgärder, som förbättrar förutsättningarna i regionerna. De nuvarande statliga företagsstöden är skadliga, eftersom de snedvrider konkurrensen.

Vidare har vi i nämnda kommittémotion förordat att anslaget 33:9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner bör minskas med 50 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag. Skälet är att utlokalisering av statliga arbetstillfällen har visat sig vara kontraproduktiva.

Den regionalpolitiska utredningens förslag (SOU 2000:87) om att utveckla regionalpolitiken i dess nuvarande form och ersätta den med en regionalt anpassad välfärds- och tillväxtpolitik för hela landet ligger i linje med Moderata samlingspartiets politik. Vår uppfattning om vissa grunddrag i den allmänna inriktningen av regionalpolitiken framgår av en fyrpartireservation (m, kd, c, fp).

3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 8)

Inger Strömbom och Harald Bergström (båda kd) anför:

Kristdemokraterna har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken än den regeringen och dess stödpartier föreslår.

Kristdemokraternas budgetalternativ tar sikte på att långsiktigt förbättra Sveriges tillväxtförutsättningar genom strukturella reformer och strategiska skattesänkningar på arbete och sparande. Därigenom skapas förutsättningar

för att sysselsättningen skall kunna öka i en sådan utsträckning att välfärden tryggas för alla.

Det handlar bland annat om arbetsmarknaden, som måste göras mer flexibel. Det handlar om skatterna på arbete och företagande som måste sänkas och på sikt anpassas till omvärldens betydligt lägre skattetryck. Det handlar om det svenska konkurrenstrycket som måste förbättras. Vidare måste den offentliga sektorn förnyas för att bättre möta konsumenternas/brukarnas behov och bättre tillvarata personalens kompetens och idéer. Dessutom måste valfriheten inom familjepolitiken öka, rättsväsendet återupprättas, pensionärernas ekonomiska situation stärkas och infrastrukturen förbättras.

Målet med våra reformförslag på dessa områden är att skapa förutsättningar för en uthålligt hög tillväxt, där sysselsättningen kan öka utan att inflationen tar fart, där den enskildes valfrihet, personliga ansvar och välfärd kan öka utan politisk detaljstyrning, där den offentliga sektorn kan vitaliseras och möta ökande behov utan att jagas av krympande skattebaser, och där statens finanser inte kollapsar vid nästa lågkonjunktur.

Eftersom riksdagens majoritet – bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister – nu genom beslut om ramar för de olika utgiftsområdena ställt sig bakom en annan inriktning av politiken redovisar vi i detta särskilda yttrande den del av vår politik som rör utgiftsområde 19. Vi deltar inte i utskottets beslut avseende moment 8 om anslag m.m. inom utgiftsområde 19 för budgetåret 2001.

I Kristdemokraternas kommittémotion 2000/01:N332 redovisas vår syn på de regionalpolitiska anslagen. Vi anser liksom tidigare att utbyggnaden av IT-infrastruktur i största möjliga utsträckning bör skötas av näringslivet på marknadsmässiga grunder. Därför bör det av regeringen föreslagna anslaget på 450 miljoner kronor för regionala transportnät m.m. avvisas.

Bemyndigandesystemet har enligt vårt sätt att se inte funnit sina former. Det borde vara viktigare att uppnå en bättre balans mellan anslag och bemyndigande i varje enskild myndighet än att utöka bemyndiganderamen. Obalansen medför betydande planeringsbesvär särskilt i södra Sverige, där länen har förhållandevis små anslag. Enligt vår mening finns det risk för brist på likvida medel om effektiva projektägare driver projekt snabbare och därmed rättmätigt begär medel tidigare än myndighetens planering förutsatt.

Med hänsyn till att kommissionens granskning av stödformen nedsättning av socialavgifter ännu inte är slutförd bör medel reserveras för detta stöd i ramen för vardera åren 2002 och 2003.

Vi välkomnar den regionalpolitiska utredningens betänkande (SOU 2000:87) vari den svenska regionalpolitiken utvärderas och analyseras på ett förtjänstfullt sätt. Utredningens förslag om att avveckla regionalpolitiken i dess nuvarande form och ersätta den med en regionalt anpassad välfärds- och tillväxtpolitik för hela landet ligger i linje med Kristdemokraternas politik. Vår uppfattning om vissa grunddrag i den allmänna inriktningen av regionalpolitiken framgår av en fyrpartireservation (m, kd, c, fp).

4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 8)

2000/01:NU2

Åke Sandström (c) anför:

Centerpartiets förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling för år 2001, vilken var 450 miljoner kronor lägre än Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag, har avslagits av riksdagen i budgetprocessens första steg. Då Centerpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning och storlek av olika anslag inom ramen. Jag deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 8 om anslag m.m. inom utgiftsområde 19 för budgetåret 2001.

I motion 2000/01:N368 (c) redovisas Centerpartiets syn på de regionalpolitiska anslagen. Den av regeringen föreslagna utbyggnaden av IT-infrastrukturen är en alltför otillräcklig satsning enligt Centerpartiet. Vi förordar en annan lösning och en annan finansiering, vilket framgår av motion 2000/01:Fi210 (c). Det av regeringen föreslagna anslaget för IT-infrastruktur år 2001 bör därför minskas med 450 miljoner kronor.

Den regionalpolitiska utredningens förslag (SOU 2000:87) om att utveckla regionalpolitiken i dess nuvarande form och ersätta den med en regionalt anpassad välfärds- och tillväxtpolitik för hela landet ligger i linje med Centerpartiets politik. Vår uppfattning om vissa grunddrag i den allmänna inriktningen av regionalpolitiken framgår av en fyrtiotes reservation (m, kd, c, fp).

5. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (mom. 8)

Eva Flyborg (fp) anför:

Folkpartiets förslag till ram för utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling för år 2001, vilken var 950 miljoner kronor lägre än Socialdemokraternas, Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag, har avslagits av riksdagen i budgetprocessens första steg. Då Folkpartiets budgetförslag är en helhet är det i detta andra steg inte meningsfullt att delta i beslut avseende fördelning och storlek av olika anslag inom ramen. Jag deltar således inte i utskottets beslut avseende moment 8 om anslag m.m. inom utgiftsområde 19 för budgetåret 2001.

I partimotion 2000/01:Fi211 (fp) redovisas Folkpartiets syn på de regionalpolitiska anslagen. Som bl.a. den regionalpolitiska utredningen (SOU 2000:87) visat kan de traditionella regionalpolitiska medlen minskas. För år 2001 anser Folkpartiet att anslaget Allmänna regionalpolitiska åtgärder bör minskas med 500 miljoner kronor samt att det av regeringen föreslagna anslaget IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m. på 450 miljoner kronor bör avvisas. Kostnadsansvaret för uppbyggnaden av regionala IT-nät bör enligt Folkpartiets mening i första hand ligga på näringslivet.

Den regionalpolitiska utredningens förslag (SOU 2000:87) om att utveckla regionalpolitiken i dess nuvarande form och ersätta den med en regionalt anpassad välfärds- och tillväxtpolitik för hela landet ligger i linje med Folk-

partiets politik. Vår uppfattning om vissa grunddrag i den allmänna inriktningen av regionalpolitiken framgår av en fyrpartireservation (m, kd, c, fp). 2000/01:NU2

Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag för år 2001 inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning. Företrädarna för (m), (kd), (c) och (fp) har avstått från att delta i beslutet om anslag (se särskilda yttranden 2–5)

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	(m)	(kd)	(c)	(fp)
33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder	(ram.)	1 675 350	-250 000			-500 000
33:2 Landsbygdsån	(ram.)	60 000				
33:3 Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken	(ram.)	9 000				
33:4 Ersättning för nedsättning av socialavgifter	(ram.)	200 000				
33:5 Transportbidrag	(ram.)	336 000				
33:6 Glesbygdsverket	(ram.)	25 103				
33:7 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999	(ram.)	559 000				
33:8 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006	(ram.)	800 000				
33:9 Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner	(ram.)	100 000	-50 000			
37:1 IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m.	(ram.)	450 000		-450 000	-450 000	-450 000
Summa		4 214 453	-300 000	-450 000	-450 000	-950 000

Ärendet	1
Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	2
Motionerna	2
Utskottet	12
Inledning.....	12
Regeringens resultatredovisning	13
Regionalpolitiska utredningens slutbetänkande	14
Inledning	14
Målstruktur och analys	15
Förslag om en regionalt inriktad tillväxtpolitik.....	16
Förslag om en regional strukturpolitik	17
Förslag om en regional stimulanspolitik	17
Förslag om en regional välfärdspolitik.....	18
Reservationer till betänkandet.....	19
Allmän inriktning av regionalpolitiken	19
Motionerna	19
Vissa kompletterande uppgifter.....	21
Utskottets ställningstagande	23
Återförande av del av vattenkraftsvinster	24
Motionerna	24
Utskottets ställningstagande	25
Myndighetsfrågor inom det regionalpolitiska området	25
Motionerna	25
Vissa kompletterande uppgifter.....	26
Utskottets ställningstagande	27
Allmänna gles- och landsbygdsfrågor.....	27
Motionerna	27
Vissa kompletterande uppgifter.....	28
Utskottets ställningstagande	29
Skärgårdsfrågor.....	29
Motionerna	29
Vissa kompletterande uppgifter.....	30
Utskottets ställningstagande	30
Allmänna utlokaliseringsfrågor.....	31
Motionerna	31
Vissa kompletterande upplysningar	31
Utskottets ställningstagande	32
Åtgärder i län och regioner	32
Motionerna	32
Utskottets ställningstagande.....	34
Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling	35
Inledning	35
Allmänna regionalpolitiska åtgärder (33:1).....	35

Landsbygdslån (33:2).....	38
Täckande av förluster på grund av kreditgarantier inom regionalpolitiken (33:3).....	39
Ersättning för nedsättning av socialavgifter (33:4)	39
Transportbidrag (33:5)	40
Glesbygdsverket (33:6)	41
Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 1995–1999 (33:7).....	42
Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000–2006 (33:8).....	42
Utgifter för lokalisering av statliga arbetstillfällen till vissa kommuner (33:9).....	43
IT-infrastruktur: Regionala transportnät m.m. (37:1).....	44
Utskottets ställningstagande	45
Hemställan	47
Reservationer	49
1. Allmän inriktning av regionalpolitiken (m, kd, c, fp)	49
2. Allmän inriktning av regionalpolitiken (mp)	50
3. Återförande av del av vattenkraftsvinster (v, kd, c, mp)	51
Särskilda yttranden	51
1. Allmän inriktning av regionalpolitiken (mp)	51
2. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (m).....	52
3. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (kd).....	52
4. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (c)	54
5. Anslag m.m. inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling (fp).....	54
Bilaga	
Regeringens och oppositionspartiernas förslag till anslag inom utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling.....	56